

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Predništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Izvolitev vodstva Jugoslovenske radikalne kmetijske demokracije za dravsko banovino

Seja banovinskega odbora v Celju, katere se je udeležil tudi minister g. Ivan Pucelj — Banovinski odbor JRKD

V nedeljo se je vršila v Celju v dvorani Celjskega doma prva seja banovinskega odbora JRKD za dravsko banovino, ki je bil izvoljen pred štirinajstimi dnevi. Prisoten je bil tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Ivan Pucelj, dočim se je minister za trgovino in industrijo gosp. dr. Albert Kramer opravičil s pismom, ki ga je na zboru prečital minister g. Pucelj in v katerem toplo g. dr. Kramer pozdravlja vse člane odbora ter želi njihovem delu najboljši uspeh.

Zborovanje je otvoril minister g. Ivan Pucelj, ki je bil skupno z ministrom dr. Kramerjem predsednik začasnega izvrševalnega odbora. Po topli pozdravi vseh prisotnih je predlagal za podpredsednika zborovanja domačina g. dr. Kalana iz Celja.

Ko je gosp. dr. Kalan prevzel vodstvo zborovanja,

JE PODAL MINISTER PUCELJ KRATKO PREGLEDNO POROČILO O POLITIČNEM POLOŽAJU.

Izvajal je med drugim: «Zbrali smo se tu moške, ki smatramo, da je potrebno in koristno, da se osnuje v dravski banovini močna in zdrava politična stranka, ki bo služila narodu in državi. Pri nas je pojem naroda in države tako rekoč istoveten. Kar delamo za državo, delamo za narod, kar storimo za narod, storimo za državo. Mi, ki se zbiramo v okrilju JRKD,

hočemo enotno, močno in zdravo državo.

Naši nasprotniki, ki se zbirajo drugod, so si edini le v tem, da zanikujejo vse, kar hočemo mi, drugače pa med njimi ni enotnosti. Srbijanska opozicija noče federacije (zveze držav). Če vam kdo pripoveduje, da so se z ostalo opozicijo sporazumeli za zvezno ureditev naše države, potem jim tega ne smete verjeti, ker to ni res.

Nimate srbijanskega politika, ki bi smel računati na uspeh pri svojih ljudeh, ako bi zagovarjal federacijo,

ker se vsak srbijanski človek predobro zaveda, da bi bila taka ureditev naše države njen grob. Pa ne le v Srbiji, tudi narod v Vojvodini, Bosni in južnih krajih je tega mišljenja. Za federacijo je le opozicija na Hrvaškem, slišim pa, da se tudi v krogih bivše SLS zavzemajo za zvezno (federativno) ureditev države.

To je torej, kar hoče tako zvana opozicija. Kaj bi bilo z nami Slovenci v primeru, da bi prišlo do take ureditve države, pač ni treba razkladati. Treba je samo pogledati naš zunanji polo-

žaj, če bi imeli svojo državo Slovenci, drugo Hrvati in drugo Srbi, in pomisliti tudi na nedogledne gospodarske posledice. V vsakem pogledu bi nam pretela narodna smrt. Že samo iz teh razlogov

bi se morali Slovenci ne glede na to, kako politično mislimo, z vsemi močmi upreti vsemu, kar bi utegnilo razrahljati našo državno skupnost.

Svojo politično vojsko, ki jo organiziramo, moramo organizirati tako, da bo zmožna boriti se z vsemi nasprotniki. Složni moramo biti in enotni in odločni do skrajnih mej. V borbi moramo zmagati, če hočemo živeti kot Jugoslovenci in kot Slovenci. Zmagati pa moramo tudi zato, če hočemo živeti kot svobodni ljudje. Ne samo, da bi zvezna (federativna) ureditev države vodila vse skupaj v propast, marveč bi v Sloveniji zavladalo nepopisno nasilje. Poleg narodnih koristi mora biti zato pri nas gonilna sila tudi čut samoohrane. Vsakdo pa, ki hoče biti močan, mora biti samozavesten in zdrav v notranjosti. Biti mora najbolje organiziran, navdušen, složen in ne sme se izgubljeti v malenkostih.

Danes si bo banovinski odbor, ki tvori v dravski banovini vodstvo nove stranke, izvolil svoj ožji odbor, svoje predsedstvo. Nikoli pa ne mislite: sedaj smo izvolili vodstvo in mi, ki smo ostali zunaj, lepo sedimo in čakajmo. Tako ne sme biti. Vi morate biti oni, ki so večno nezadovoljni. Noben uspeh ne sme biti zadosten, nego vedno morate zahtevati več in priganjati k novemu delu. Če boste delali tako, potem boste tudi vsi oni, ki ne boste v ožjem odboru, čutili, da ste tudi vi del tega našega skupnega orodja v rokah naroda. Ves narod do zadnjega volilca morate vzgajati v tem duhu. Mi moramo biti samo kleščice, kladivo, nakovalo, s katerim se narod kuje svojo usodo.

Splošni politični položaj je enak, kakor sva vam ga orisala s tovarišem g. dr. Kramerjem že na zadnjem zborovanju v Ljubljani. Ako se je položaj kaj izpremenil, se je samo v tem pravcu,

da je tista opozicija, ki je morda računala, da bo dobila moč v svoje roke, računala zelo napačno

in se hudo uštel. Tudi če se je položaj v narodnem predstavnštvu kaj izpremenil, se je samo v tem pravcu, v katerem mi želimo, da se akcija poveča, da se razširi delo in da bodemo odločnejši.»

Na predlog poslanca g. Lovra Petovarja so se izvršile volitve predsedstva z vzklikom, tako da je banovinski odbor tudi na ta način pokazal popolno enodušnost. Med velikim pritrdjevanjem je bila soglasno izvoljena lista, ki jo je predlagal g. Tavčar z Rakeka.

STRANKINO VODSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO

Je po tej izvolitvi sestavljeno tako-le: Predsednik: dr. Rajar Janko, senator, Krško. Podpredsedniki: Petovar Lovro, narodni poslanec, Ivanjkovci; Pipan Ivan, posestnik, Vižmarje; dr. Rape Stane, narodni poslanec, Ljubljana; dr. Ravnihar Vladimir, senator, Ljubljana; Člani predsedstva: Arko Ivan ml., posestnik, Ribnica; Ažman Ivan, župan, Lesce; Benko Josip, narodni poslanec, Murska Sobota; Cerer Anton, narodni poslanec, Kamnik; dr. Gorišek Milan, odvetnik, Sv. Lenart v Slovenskih goricah; inž. Ivanovič Ivo, Trbovlje; Juvan Rudolf, magistratni uradnik, Ljubljana; dr. Kalan Ernest, odvetnik, Celje; dr. Lipold Franjo, župan, Maribor; Matko Josip, posestnik, Gotna vas pri Novem mestu; Mravlje Milan, narodni poslanec, Ljubljana; dr. Pestotnik Pavle, profesor v pokoju, Ljubljana; Rajšp Josip, posestnik, Poljskava; Rautar Joso, živinozdravnik, Kamnik; dr. Rožič Valentin, senator, Ljubljana; Sirc Franjo, industrijec, Kranj. Referenti odsekov: dr. Cepuder Josip (propagandni odsek); dr. Fuks Riko (mladinski); Krejči Anton (finančni); Mohorič Ivan (trgovinsko-obrtni); dr. Novak Janže (kmečki); dr. Puc Dinko (komunalni); Ribnikar Adolf (tiskovni); Tavčar Ivan (delavsko-socialni); Trček Fran (gospodarsko-zadružni); dr. Zalokar Alojzij (kulturni). Tajnik: dr. Zajec Marjan, odvetniški kandidat, Ljubljana. Blagajnik: Marn Fran, uradnik, Ljubljana.

Novoizvoljeni predsednik dr. J. Rajar je prevzel predsedniško mesto, burno pozdravljen od vseh prisotnih, ter se s kratkim nagovorom zahvalil za izkazano mu zaupanje. Prosil je vse člane banovinskega odbora za podporo in sodelovanje ter obljubil, da bo vse svoje moči posvetil razvoju nove vsedržavne stranke in delu za njene velike državne in narodne svrhe.

V enakem smislu so se zahvalili za izvolitev vsi trije na zboru prisotni podpredsedniki gg. Petovar, dr. Rape in dr. Ravnihar.

K besedi se je oglasil nato predstavnik nemške narodne manjšine v dravski banovini, kočevski odvetnik g. dr. Hans Arko, ki je v daljšem govoru očrtal

STALIŠČE NEMŠKE NARODNE MANJŠINE

do nove stranke in do države in odločno izjavil, da so tudi tukajšnji Nemci z vso dušo in z vsem srcem za stranko JRKD in za državo. Izrazil je tudi globoko prepričanje, da bodo Nemci in Slovenci v dravski banovini živeli v bratski slogi in vzajemnosti.

V imenu banovinskega tajništva je g. dr. Zajec Marjan obrazložil, kako je zamišljena organizacija posameznih odsekov, katerih naloga je, da prouče vsa aktualna vprašanja javnega življenja ter da stavijo svoje predloge za delo nove stranke. Nato se je razvila

Denar.

Denar je zakonito menjalno kupčijsko sredstvo. Njegovo zbirališče in razhodišče so denarni zavodi. Ti so posredovalci med bogatini in reveži, so regulatorji denarnega prometa, so podporniki domačega gospodarstva, obrti, trgovine in industrije.

Zato ne odteguj denarja denarnim zavodom! Ne dvigaj ga po nepotrebnem! Ne kupuj stvari, ki jih nujno ne potrebuješ! Ne zapravljaj denarja iz strahu, da izgubi veljavo! Ne drži denarja doma in ne skrivaj ga!

S vsem tem škoduješ sebi in drugim. Zgubo imaš na obrestih in podpiraš gospodarsko krizo, ki tepe tudi tebe.

Dinar veljave ne bo izgubil. Inflacije ne bo! Bodi torej pameten! Ne daj se begati! Varčuj in nalagaj denar v denarne zavode!

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani izplačuje nove vloge, naložene od dne 15. maja letos naprej, brez zadržka in v vsakem znesku ter jih obrestuje po običajni obrestni meri.

ŽIVAHNA RAZPRAVA O DELOVNEM PROGRAMU

za bližnjo bodočnost. Ob koncu se je predsednik g. dr. Rajar vsem govornikom iskreno zahvalil ter ob navdušenem odobravanju predlagal, da se odpošlje ministru gosp. dr. Albertu Kramerju pozdravna brzojavka.

* * *

Banovinski odbor JRKD predstavlja v naši banovini vrhovno vodstvo nove stranke. Njemu so pričižane vse važne odločitve, dočim je ožji odbor, izvoljen v nedeljo na zborovanju v Celju, le njegov izvrševalni organ. Banovinski odbor je

bil izvoljen že na banovinski skupščini, ki je bila 4. in 5. t. m. v Ljubljani. Po pravilih sestavljajo banovinski odbor vsi senatorji, narodni poslanci in banovinski svetniki, ki so člani stranke, poleg njih pa odposlanci, ki jih izvoli strankina banovinska skupščina za tri leta. Tako so zastopani v odboru vsi okraji, a tudi vsi sloji in vse gospodarske panoge.

BANOVINSKI ODBOR JRKD

je sestavljen takole:

Srez Brežice: Urek Ivan, narodni poslanec, Globoko; inž. Krulej Ernest, banovinski svetnik, Sevnica; dr. Drnovšek Janko, odvetnik, Brežice; Rožman Martin, posestnik in župan, Šmarje pri Sevnici.

Srez Celje: Prekoršek Ivan, narodni poslanec, Celje; dr. Goričan Alojzij, župan in banovinski svetnik, Celje; Pikel Franc, gostilničar in banovinski svetnik, Zalec; dr. Kalan Ernest, podžupan, Celje; Kožuh Josip, posestnik in župan, Škofja vas; Kukovec Vinko, župan, Celje-okolica; Plavšak Ludovik, posestnik in gostilničar, Št. Jurij ob Taboru; Posavec Andro, lekarnar, Celje; Srebotnik Ivan, posestnik in trgovec, Št. Peter v Savinjski dolini.

Srez Črnomelj: Lovšin Evgen, banovinski svetnik, Ljubljana; Müller Karel, župan in posestnik, Črnomelj.

Srez Dolnja Lendava: Hajdinjak Anton, narodni poslanec, Odranci; Erjavec Mihael, posestnik in župan, Bratouci; Horvat Izidor, učitelj, Dolnja Lendava; dr. Pikuš Janko, odvetnik, Dolnja Lendava.

Srez Gornji grad: Pustoslemšek Rasto, narodni poslanec; Goričar Matija, župan in banovinski svetnik, Mozirje; dr. Sbrizaj Teodor, odvetnik, Gornji grad; Zehelj Franc, posestnik in župan, Bočna.

Srez Kamnik: Cerer Anton, narodni poslanec, Kamnik; Vode Ferdo, posestnik in banovinski svetnik; Kristan Franc, posestnik, Selo pri Vodica; Ravtar Josjo, veterinar, Kamnik; Tomc Ignac, posestnik in župan, Moravče.

Srez Kočevje: Pucelj Ivan, minister; dr. Sajojvic Ivan, banovinski svetnik, Kočevje; Rus Ivan, posestnik in banovinski svetnik, Loški potok; dr. Arko Hans, odvetnik, Kočevje; Arko Ivan ml., posestnik in trgovec, Ribnica; Kovačič Janez, posestnik, Sodražica.

Srez Konjice: Gajšek Karel, narodni poslanec; Jereb Rado, notar in banovinski svetnik, Konjice; Košir Anton, posestnik in mlinar, Loče pri Poljčanah; Kuzman Jernej, župan in posestnik, Vitanje.

Srez Kranj: Lončar Ivan, narodni poslanec, Tržič; Pirc Ciril, trgovec, župan in banovinski svetnik, Kranj; Dolenc Karel, župan in posestnik, Zelezniki; Hafner Anton, župan in posestnik, Stara Loka; Sirc Franjo, trgovec in industrijec, Kranj; Snoj Hinko, delovodja, Tržič.

Srez Krško: Dr. Rajar Janko, senator; Dermelj Alojzij, narodni poslanec; Pfeifer Jožko, župan in banovinski svetnik, Krško; Kurent Alojzij, dekan in banovinski svetnik, Leskovec; Gliha Anton, trgovec, Krško; Lorber Ivan, posestnik, Mrzla vas; Poljanec Anton, župan in posestnik, Radeče; Radkovič Anton, župan in posestnik, Št. Jernej.

Srez Laško: Dr. Roš Franjo, župan in banovinski svetnik, Laško; Dolinšek Avgust, obrtnik in posestnik, Dol pri Hrastniku; inž. Ivanovič Ivan, rudniški nameščeneec, Trbovlje; Levstik Anton in Štruc Jakob, rudarja, Trbovlje.

Srez Litija: Mravljec Milan, narodni poslanec; Birolla Gvidon, industrijec in banovinski svetnik, Zagorje; Beršnjak Anton, posestnik, Hudo pri Stični; Drolc Jože, veterinar, Višnja gora; Grčar Albin, župan, Zagorje; Lajovic Franc, župan, Litija; dr. Pehani Beno, notar, Višnja gora; Sedlar Vinko, rudar, Zagorje.

Ljubljana mesto: Minister dr. Albert Kramer, senatorji Hribar Ivan, dr. Novak Fran, dr. Ravnihar Vladimir in dr. Rožič Valentin; banovinski svetniki Bonač Fran, Orehek Franjo in Tavčar Ivan; župan dr. Puc Dinko; ravnatelj OUZD dr. Bohinjec Joža, odvetnik dr. Cepuder Josip, dr. Fuks Riko, direktor Jug Anton, predsednik NSZ Juvan Rudolf, uradnik Marn Franc, profesor dr. Pestotnik Pavel, direktor Reischer Josip, načelnik v pokoju Ribnikar Adolf, zasebni uradnik Rupnik Franjo, hotelir Šterk Pero, ravnatelj Trček Fran, obrtnik Urbas Miroslav, trgovec Vidmar Stane, profesor dr. Zalokar Alojzij in zasebni nameščeneec Zemljčič Jožko.

Srez Ljubljana okolica: Koman Albin, narodni poslanec; Babnik Valentin, župan in banovinski svetnik, Št. Vid; Grad Ivan, posestnik, BERICHOVO; Jelovšek Jože, posestnik in industrijec, Vrhnika; Mesec Jože, uradnik, Vič; Pipan Ivan,

Gustav Strniša:

Ljubezen in strast

Ko je Kregec tako ležal v travi in premišljal, ni opazil starega Klinarja, ki je bil določen za starejšino pri Cilkinih poroki. Počasni jo je možak rezal proti njegovi hiši.

«Hej, Klinarjev oče! Kaj boste pa vi povedali?» je tedaj zavpila na pragu Kregčeva mati.

Godec se je vzdramil in skočil kvišku.

«Kje imate godca?» je vprašal starec.

«E, tu sem, oče. Pa se pač ne mislite spet oženiti s svojimi pet in sedemdesetimi leti?» se je pošalil mladenič.

«Kaj tisto», je odgovoril starec, ki se je spomnil, da se je kot šestdesetletnik drugič ženil, a je bil zavržen.

Potem je urno nadaljeval:

«Veš, za starejšino sem. Povabim te, da bi nam jutri igral na harmoniko na Boštjanovi svatbi.»

Kregec ga je žalostno pogledal in trdo odgovoril:

«Jaz nikoli ne! Poiščite kogar hočete! Mene kar lepo v miru pustite!»

Starec ga je začudeno gledal. Potem se je popraskal po bradi in stisnil ustnice, ko je rekel:

«Vidiš ga, Kregca! Ali se s pametjo kregaš? Čemu se braniš dobrega zaslužka in prigrizka? Saj menda nisi čez noč obogatel? Bodi no, bodi! Mož si in ostani! Če sta se prej s Cilko malo rada videla, kaj zato? Menda zavoljo tega ne boš od-

rekel? Daj, daj! Le zaigraj nam jutri na svatovanju!»

«Menda ste me razumeli? Rekel sem, da ne bom in ne bom, pa amen!» je dejal godec. «Sicer pa ne manjka drugih godcev. Vsak bo rad zaslužil. Bahaški Boštjan bo plačal boljše kakor kdo drugi!»

Klinar se je vznejevoljil, da so mu kar žile na vratu zabrekle. Bil je hitre jeze. Najrajši bi bil mladeniča pošteno ozmerjal. Premislil se je in se samo kratko zadril:

«Kakor hočeš! V uh me piši lepo po domače!» Zasukal se je na peti in odšel. Najbolj ga je pač jezilo, ker je zdaj moral z vozom v dve uri oddaljeno sosednjo vas po drugega godca.

Zvečer je praznoval Boštjan svoj fantovski večer. Prešerno je sedel med vaškimi fanti in jim točil vino ter se širokoustil.

Krčmar Jaka jih je gledal in se skrivaj smejal. Premišljal je, kako naj ponagaja bahatemu ženinu. Pa jo je našel in vrgel na mizo:

«Boštjan! Sem čul, da se je Kregec uprl in ne bo igral na tvoji svatovski. To pa ne bo prijetno! Takega godca ne dobiš, pa če podnevi z lučjo stikaš za njim.»

«Kaj pa, kaj ga boš hvalil», se je kratko obregnil Boštjan.

«I malo je takih godcev, kakršen je on, ki zna dobro igrati, a prav tako tudi zabavati ljudi!» je nadaljeval krčmar.

«Kaj me briga ta sirota! Prišel bo Strgulca, ki svira prav tako ali pa še lepše!» se odreže ženin.

«Ne boš, prijatelj!» se je zavzel za godca Jaka. «Strgulca ima res prave godčevske za ušesi, ki so tako kosmate, da poštena dekleta zardevajo, ko jih čujejo. Kregec pa zna zabavati, tako prijasno jo pove, da se mu vse smeje. Vendar so njegove šale tako nedolžne, da jih lahko poslušajo vsak otrok. Pa kakšen harmoniker je! Iz svojega meha meče vesele glasove, da človeka kar pete srbe. Vmes pa stresa cekine, ki živo žvenkljajo: «Cin, cin, cin!»»

«E, vesel je človek Kregca. Če je pa godec žalosten, tudi ni dolgočasen. Tako otožno zaigra, da čutiš v dušo!»

Prav tedaj pa vstopi Kregec, ne vedoč, da praznujejo fantje Boštjanov fantovski večer.

«Prisedi!» ga vabijo fantje.

Kregec jih je pogledal, jim pokimal in molčal. Zal mu je bilo, da je šel v krčmo. Zdaj pa ni maral oditi, da bi si Boštjan ne domišljal, da se ga godec boji.

Kregec se je vsedel k svoji mizi. Naročil je merico vina.

«Nocoj pijemo samo na moj račun! Semkaj sedi!» se je zadril Boštjan in udaril s pestjo po mizi.

«Nisem nič kaj za družino. Ne zameri, da motim. Pač nisem vedel, da praznuješ nocoj svoj zadnji fantovski večer. Tole merico bom izpraznil, potem pa pojdem pod odejo», je mirno odgovoril godec.

«Vidite ošabneža! Takoj ga bomo ponižali!» zavpije ženin. Upre se ob mizo, vstane in se zamaje h Kregčevi mizi.

posestnik, Vižmarje; Remškar Ivan, župan, Log pri Brezovici.

Srez Ljutomer: Zemljč Jakob, narodni poslanec; Skuhala Fran, posestnik in banovinski svetnik, Križevci; Kreft Ivan, posestnik, Št. Jurij ob Ščavnici; Lukačič Avgust, postajni načelnik, Ljutomer; Slavič Alojzij, posestnik, Banovci.

Srez Logatec: Dr. Rape Stane, narodni poslanec; Remžgar Ivan, posestnik in banovinski svetnik, Zirovnica; Branisel Jože, posestnik, Cerkljica; Naglič Fran, župan, Ziri; Škrbec Franjo, župan in posestnik, Lož; Tavčar Franjo, spediter, Rakek; Tavzes Fran, notar, Logatec.

Srez Maribor desni breg: Krejči Anton, narodni poslanec; Gornjak Vinko, banovinski svetnik, Slovenska Bistrica; Kirbiš Ivan, posestnik, Prepolje; Lesjak Davorin, župan, Ruše; dr. Pučnik Josip, odvetnik, Slovenska Bistrica.

Srez Maribor levi breg: Senator dr. Ploj Mirko, narodni poslanec dr. Pivko Ljudevit, banovinska svetnika Janžekovič Ivan in dr. Lipold Franjo, Bureš Franjo, urar, Maribor; dr. Goršek Milan, odvetnik, Št. Lenart; Kejžar Ivan, železniški uradnik, Maribor; Kramberger Fran, posestnik, Gočeva pri Št. Lenartu; Lenart Rado, trgovec, Maribor; Lorenčič Peter, posestnik, Rožpoh pri Mariboru; dr. Müller Ferdo, odvetnik, Maribor; Terčelj Stanko, posestnik, Št. Jurij ob Pesnici; dr. Vauhnik Miloš, odvetnik, Maribor.

Srez Metlika: Makar Dako, narodni poslanec, Bajuk Martin, posestnik in banovinski svetnik, Božjakovo; Kopinič Julij, gostilničar, Metlika; Malešič Ivo, trgovec, Metlika.

Srez Murska Sobota: Benko Josip, narodni poslanec; Faflik Franjo, župan in banovinski svetnik, Kančovci; Čeh Fran, trgovec, Murska Sobota; Koder Anton, notar, Murska Sobota; Kühr Štefan, mlinar, Puconci.

Srez Novo mesto: Klinec Anton, narodni poslanec; Zupančič Josip, župan in banovinski svetnik, Trebnje; Hrovat Ivan, posestnik, Zagradec; Matko Josip, posestnik in gostilničar, Gotna vas, dr. Režek Josip, župan, Novo mesto; dr. Trost Josip, odvetnik, Novo mesto.

Srez Prevalje: Inž. Pahernik Franjo, narodni poslanec; Mravljak Peter, poslanec in banovinski svetnik, Vuhred; Gradišnik Matija, delavec, Guštanj; Kac Janko, posestnik, Marenberg; dr. Senčar Dušan, notar, Prevalje.

Srez Ptuj: Petovar Lovro, narodni poslanec; dr. Senčar Matej, banovinski svetnik, Ptuj; Za-

dravec Jakob, banovinski svetnik, Središče; Šolar Franc, banovinski svetnik, Zlatoličje; dr. Fermevc Ivan, odvetnik, Ptuj; Kuharič Ludovik, posestnik in trgovec, Ormož; Robič Franc, trgovec, Središče; Vuk Štefan, posestnik, Cirkovci.

Srez Radovljica: Mohorič Ivan, narodni poslanec; dr. Obersnel Maks, banovinski svetnik, Jesenice; Ambrožič Josip, župan in obrtnik, Ljubno; Ažman Ivan, župan, Lesce; Lauseger Rado, delavec, Jesenice; Markovič Ivo, delavec, Jesenice; Svetin Jožko, nameščeneec, Koroška Bela; Žabkar Jože, župan in lekarnar, Jesenice.

Srez Slovenjgradec: dr. Vošjak Bogumil, narodni poslanec; dr. Bratkovič Alojzij, župan in banovinski svetnik, Slovenjgradec; Kac Vlado, posestnik, Brezno; Košča, rudarski nameščeneec, Velenje; Melanšek Ivan, posestnik, Družmirje pri Šoštanju; Rojnik Ivan, posestnik in trgovec, Slovenjgradec; Šentjure Ferdo, ravnatelj, Slovenjgradec.

Srez Šmarje: Spindler Vekoslav, narodni poslanec; Gajšek Florijan, župan in banovinski svetnik, Loka pri Žusmu; dr. Kloar Franc, župan, Kozje; Skale Miha, posestnik, Šmarje; Zdolšek Anton, posestnik, Ponikva.

Mogočen shod agrarnih zanimancev

Ljubno v Savinjski dolini, junija.

Vest, da se zakon o agrarni reformi izvaja po vsej kraljevini, samo ne v gornjegrajskem okraju, je vznemirila tukajšnje kmetsko prebivalstvo. Agrarni zanimanci so sklicali za nedeljo 19. t. m. v Ljubno velik shod, na katerega dnevnem redu je bila edina točka: razprava o agrarni reformi. Na zborovanje so povabili iz Ljubljane gosp. dr. Janžeta Novaka in narodnega poslanca g. Rasta Pustoslemška. Shod se je vršil na prostem in se ga je udeležilo nad tisoč ljudi. V imenu agrarnih zanimancev gornjegrajskega okraja je otvoril shod g. Fran Purnat, posestnik iz Bočne, ki je najprej pozdravil domačega poslanca g. Pustoslemška in dr. Novaka in nato pojasnil, zakaj je bil shod sklican.

Predsednik sreske organizacije JRKD g. dr. Teodor Sbrizaj je orisal nastanek in razvoj škofovega veleposestva v gornjegrajskem okraju. Dr. Janže Novak je razpravljal o agrarnem vprašanju in poudaril, da ima gornjegrajski kmet pravico ne samo, da se mu odstopijo pašniki, marveč tudi gozdovi, in je pozival zborovalce, naj se krepko organizirajo in v borbi ne odnehajo, dokler si ne izvojujejo stare pravde.

Poslanec g. Rasto Pustoslemšek je naglašal, da je bil in bo zvest svoji volilni obljudi, da se bo vedno zavzemal za koristi svojih volilcev. Z vso vnemo se bo boril za izvedbo agrarne reforme tudi v gornjegrajskem srezu. To borbo pa bo mogoče uspešno vršiti samo, ako bo vse ljudstvo v okraju složno v svojem hotenju in združeno v eni fronti, v vsedrjavni stranki.

Soglasno odobrena resolucija vsebuje naslednje točke:

1. Prebivalstvo gornjegrajskega sreza, zlasti člani pašnih in gozdnih zadrug, zbrani 19. junija l. 1932. na zborovanju v Ljubnem, ugotavljajo z vso odločnostjo in z vsem poudarkom, da je izvedba agrarne reforme na gornjegrajskem vele-

"Belo ko češnjecvet je -perilo!"-kakor hitro je oprano z Gazelo!

TERPENTINOVO - MILO

GAZELA

pere res, lepo belo

67.12.32

Godec ga mirno gleda. Obraz mu prebledi. Tepsti se ne mara, vendarle obsedi.

Bahač se zadere nad njim:

«No! Povej no, zakaj ne prisedeš.»

«Zato, ker sem truden. Nocoj me ne veseli popivati v družbi. Ti se pa nikar ne razburjaj, saj ti ničesar nočem!»

«Zato ne piješ z nami, ker si beraški, domišljavi godec. Zato, ker si domišljaj, da se bo brez tvojega cvilečega meha razdrila moja poroka! Zato, ker me sovražiš, saj veš, da je Cilka moja nevesta!»

Tedaj se vmeša krčmar:

«Boštjan, če nimaš nič pametnejšega povedati, sedi rajši nazaj k svoji mizi! V moji krčmi se ne boš tepel, da veš!»

Kregec ne sliši ničesar. V svoji duši se bori, ali naj se pograbi s pretapačem ali naj pusti, da Boštjan prvi udari. Godec ni bil velik, ne čokat, le pleča je imel krepka. Mnogo je bival v naravi, se kopal in si utrdil telo.

Pa se je razvnel ženin še bolj:

«Poglejte ga, kako je miren! Ha, ha, ha! Vem, da vse vre v njem! Ne upa se pa pokazati svojega junaštva! Figar je! Boji se me! Ali me pa morda še celo prezira, da se mu ne ljubi odpreti svojih ust! No, glej! Za spomin ti dam tole! Da boš tudi ti imel nekaj od fanta Boštjana! Dam ti ta spomin, da ti bo drugič jezik gladkeje tekkel!» zakriči in pritisne Kregcu dve krepki zaušnici.

Godec vstane. Niti besede ne reče. Kakor blisk sune njegova pest nasprotnika v prsi.

Boštjan telebne na tla. Fantje priskočijo, da bi napadli godca.

Tedaj sune z rokama in stoji med njimi junaški krčmar Jaka. Velik je in močen. Vsi vedo, da ni z njim varno češenj zobati. Jaka se nikoli ne baha s svojo močjo, pokaže jo pa vedno, kjer je treba. Marsikaterega vročekrvneža je že postavil pod kap. Zdaj zajezi z rokama fante, ki hočejo skočiti v godca in zavpije nad njimi:

«Mirujte! Poznate me! Niti kapljice vina vam več ne dam! Zmečem vas na cesto kakor mlade mačke. Pot vam bo pa pokazal Boštjan sam, ki ne ve, kako se je treba obnašati pri ljudeh.

Če hoče kdo kakšen kitajski sunek, pri meni ga lahko stakne! Nisem še iz vaje, dečki moji, čeprav sem že pred desetimi leti brodaril kot mornar po svetu.

Boštjan! Lep človek si! Kadar bom srečal tvojega starega, te bom že pohvalil. Rad kaj iztočim. Toda krivice se bojim kakor živega vraga.

Zakaj si udaril fanta, ki ti ni ničesar storil? Pa vi? Kakor zveri ste se hoteli zakaditi vanj. In to ste storili zavoljo kozarca vina, ki vam ga je plačal ženin. Ali vas ni sram?»

Fantje so se pomirili, saj še niso bili prehudo pijani. Posedli so nazaj. Res ni bil Boštjan njihov posebni prijatelj. Skupnega zadnjega fantovanja mu niso mogli odreči. Lahko bi se pa bili potegnili za godca.

Medtem je Kregec že odšel.

«Zakaj si nocoj siten kot podrepna muha?» je zarenčal Boštjanov sosed Primož.

Ženin je zamahnil z roko in dejal:

«Tega ti pač ne razumeš! Sovraštvo je med nama in ostane! Najbolj me jezi, ker vem, da je zmagal pri Trojanovih le moj denar, ne pa moja zunanost!»

Fantje so spet posedli in pili. Krčmar se je potolažil. Pijača je tekla po grlih in mizi, da je bila vsa mokra. Naposled je zmagalo veselje, ki je objelo vse fante in še resnega Jaka. Pričeli so peti.

Šele proti jutru so odhajali domov in veselo vriskali.

Boštjan je bil najbolj pijan. Kimal je in se zaletaval proti domu.

V daljavi je pa mežikala zlata zora in se ozirala skozi venec oblakov na vasico, ki se je drnila iz nočnih sanj.

IV.

Hrastarjeva dekla, mutasta Reza, je bila vaška sirota. Nekateri so trdili, da jo je ljubi Bog prikrajšal, ko je delil pamet, ker se reva ni mogla oglasiti in se zavzeti zanjo, saj je bila mutasta. Drugi pa so dejali, da je Reza sicer pametna, pa tudi pridna, samo nesrečna, ker ne more govoriti.

Za časa naše povesti je bila Reza krepka dvajsetletnica. Menda je bila res popolnoma pametna, le nekam čudno se je obnašala. No, kako tudi ne, saj je živela svoje posebno življenje in ni preveč opazovala ljudi. Ostala je preprosta in naravna pa nekoliko omejena, saj se ni nihče brigal zanjo, da bi ji bil pomagal in jo kaj naučil.

posestvu ljubljanskega škofa življenjske važnosti za prebivalstvo sreza, zlasti pa, da je rešitev ljudstva iz sedanje krize odvisna od takojšnje razlastitve planinskih pašnikov in njih dodelitve zadrugam, da se s tem omogoči razvoj živinoreje, ki je ostala še edini, četudi skromen vir dohodkov tukajšnjega prebivalstva.

2. Zbor enodušno zahteva, da se nemudno izvede odlok okrožnega urada v Mariboru z dne 25. januarja l. 1925., št. 224, s katerim je bilo oddvojeno od gornjegrajskega veleposestva za gornjegrajske zanimance 4925 ha planin. Ves ta svet je v agrarnem zakupu naroda že skozi deset let in ga narod uživa. Zahtevamo, da se na podlagi tega užitnega stanja z odmeritvijo na licu mesta oddvojijo od ostalega veleposestva vsi planinski pašniki, ki jih narod uživa sedaj ali jih je užival kadarkoli v teku zadnjih petdesetih let, in se dodele agrarnim zanimancem po § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme. To zahtevamo tudi v primeru, da bi se hotelo smatrati gornjegrajsko veleposestvo za cerkveno.

3. Narod gornjegrajskega sreza se ne odpove agrarni reformi glede gozdov in zahteva, da se gozdovj vrnejo ljudstvu, takoj pa se mora izpolniti zakon o nakupovanju kuriva in stavbnega lesa, tako da bo nemogoče vsako izigravanje ljudstva.

Z viharnim odobravanjem sta bili nato tudi sprejeti udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravna brzojavka ministru za kmetijstvo Demetroviću.

Ko sta govorila še župan iz Nove Štife gosp. Savinšek in župan iz mozirske okolice gosp. Žnidaršič, je predsednik gosp. Purnat zaključil sijajno uspeli shod.

Gotovi ljudje so imeli nakane shod razbiti ali vsaj motiti. Nekdo iz Gornjega grada je celo napovedoval, da bo na shodu v Ljubnem tekla kri. Ko so pa znani hujskači videli ogromne množice zavednega ljudstva, ki so prihajale na zbor od blizu in daleč, jim je upadel pogum in si niso upali niti blizu, kar so dobro storili, ker bi sicer zborovalci pri priči obračunali z njimi.

Kako postanem dober godbenik.

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil MEINEL & HEROLD v Mariboru št. 104—B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu godbeniku. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

Reza je imela svojega fanta. Županov hlapec Polde jo je rad videl. Nikoli ni bil proti nji nedostojen. Tudi nagajal ji ni kakor včasih kak drug fant, ki se je rad ponorčeval iz sirote. To norčevanje pač ni bilo hudo mišljeno, a Rezi se je vedno storilo milo, če je spoznala, da se kdo iz njo norčuje, in kar jokala je.

O Poldetu so pripovedovali, da je ušel ciganom. Mladenič je imel res črne oči in lase, a polti ni bil temne. Njegova koža je bila kar preveč bela kakor polt kakšne mestne gospodične. Znal je pa svirati. Njegov edini prijatelj je bil godec Kregec. Kadar je mogel, se je oglasil pri njem, zlasti pod večer.

Godec je vedel, da veseli Poldeta glasba. Zato mu je rad pomagal, da se je izpopolnil in znal kakor Kregec igrati kar več instrumentov.

Polde mu je bil hvaležen. Ko je prvič zaigral na gosli, je od samega veselja zavriskal in godca objel. Ko se je pa spomnil, da ga njegova gluho-nema ljubica ne bo nikoli slišala, ga je kar nekaj stisnilo za srce.

Neki večer je šel sam proti županovi hiši. Tedaj še ni razodel Reziki svoje ljubezni. Pa je našel nanjo, ko se je vračala z polja.

Zelo lepa se mu je zazdela.

Njene globoke, modre oči so ga milo pogledale. Kar vztrepetal je, kakor bi se bil bal utoniti v fisti blesteči modrini.

Ko se ji je približal, se mu je nasmehnila.

Iu tedaj jo je spremil. Skupaj sta odšla čez polje. V višavi je vriskal škranjec. Njemu se je zazdele, da vse poje in pozvanja. Objel je deklico

Politični pregled

Konferenca v Lausanni, ki razpravlja o vprašanju nemške vojne odškodnine in evropskih vojnih dolgov, je prišla v zagato in se ne ve, če bodo razgovori dovedli do kakih uspehov. Francija je stavila nov predlog, po katerem

naj bi se vojna odškodnina Nemčije črtala za eno tretjino in naj bi se Nemčiji dovolil petletni moratorij.

Načrt odločno odklanja popolno črtanje vojne odškodnine. V Angliji francoski načrt ni nalletel na posebno razumevanje, zaradi česar vedno bolj gineva upanje, da bo lausanska konferenca dosegla kak uspeh. V Lausanne sta prispela te dni tudi dva ameriška zastopnika, ki sta se razgovarjala z angleškim ministrskim predsednikom Macdonaldom.

Veliko zanimanje sveta vlada tudi za

razorožitveno konferenco v Ženevi.

Zastopniki Francije, Anglije in Zedinjenih držav delajo na to, da bi se sporazumeli tako glede količinske in kakovostne razorožitve. Sedaj govorijo mnogo o načrtu, ki ga je sestavil angleški ministrski predsednik Macdonald o pogodbi proti vojni. Ta pogodba naj bi veljala 15 let. Kakšen bo uspeh te konference, je tudi še nejasno, ker je Amerika odkrito priznala, da sta vojnoodškodninsko in razorožitveno vprašanje v medsebojni zvezi. Ameriški zastopnik Gibson je baje izjavil francoskemu ministrskemu predsedniku, da brez dalekosežnega znižanja vojaških proračunov v Evropi ni mogoče govoriti o pomoči Zedinjenih držav v obliki znižanja ali črtanja vojnih dolgov.

Iz Južne Amerike poročajo, da je

v Čilu konec komunizma.

Vojaška protirevolucija je ugnala komunistično vladavino. Policija je aretirala okrog 500 komunistov in dognala tudi, da je bil bivši predsednik čilske komunistične vlade Grove v sovjetski službi.

Ali si že član Vodnikove družbe?

in jo pritisnil k sebi. Pozabil je, da je gluho-nema. Pričel ji je šepetati in ji prisegati ljubezen. Ves srečen je bil. Prisegel ji je večno zvestobo in trdil, da vedno misli samo nanjo.

Ona se ni branila njegovega objema. Stisnila se je k njemu in poljubil jo je. Najrajši bi bil zavriskal samega blaženstva. Potem se je šele spomnil, da njegovih besed ne razume. Pričel ji je dopovedovati z znamenji, kako rad jo ima. Kazal ji je na svoje sree.

Ona je pa tiho slonelá v njegovem objemu. Zazdela se mu je, da ga razume. Trepotala je kakor boječa ptička. Smehljala se mu je. V očeh so ji blestele solze tihe sreče. Ljubezen je obiskala bedno gluho-nemko. Odvedla jo je v tajinstvene hrame svojega bogastva in sanj, ki so pač najlepše v tem vsakdanjem umazanem življenju.

Sanje prve ljubezni! Kakor ognjene rože so, ki se razcveto v globočini duše in izžgo vso žalost, bolešt in trpljenje. Človek pozabi na svoje siromaštvo, njegova duša poje visoko pesem, ki jo razumejo samo izvoljenci, kajti vsak človek ni tako srečen, da bi resnično in globoko čustvoval ljubezen. Mnogi jo zamenjajo s spolnostjo in ji zato ne priznajo čiste resnične, vzvišene lepote, ki ji pritiče.

In potem sta se zaljubljenca ločila. Samo včasih sta se sestala za kratke pol ure. Mislila sta pa vedno drug na drugega in živela, kakor bi bila skupaj. Reza je delala veselo in zadovoljno, da so, se ji kar čudili. Pri Hrastarjevih ni imela kakih posebnih dobrot. Pa je vendarle vedrega čela hodila okoli in se trudila, da je ustregla

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

BOJ PROTI SUŠI.

Po dežju, ko je zemlja prepojena z vlago, pač nihče ne misli na sušo. Z zemsko vlago pa je prav tako kakor z denarjem. Nespametnik prične štediti šele tedaj, ko že poje boben njegovemu premoženju, pameten gospodar pa daje na stran, kadar obilno tečejo denarni viri.

Prav tako je z zemsko vlago. Ko je dež napojil polja, smo veseli, da bo moča zadoščala vsaj dva tedna za rast rastlin, potem bo pa že Bog dal spet vlage. Vse bi bilo lepo in prav, če bi v naših krajih ne nastopali redno brezdežni meseci s toplimi vetrovi, ki kaj hitro izpijejo vlago iz tal.

V naprednih in bogatih deželah so začeli zadnja leta namakati v takih primerih zemljo s pomočjo motorne sile in se je prav dobro obnesel takšen umetni dež. Toda tak dež je za naše razmere predrag, saj stane temeljito premočenje orala zemlje nad 2000 Din, kar je vsota, ki je ne vrže pri nas nobena rastlina na oralu.

Imamo pa prav preprost in nič manj izdaten način borbe proti suši, ki ga vsak količkaj napreden kmet prav lahko z najmanjšimi stroški izvede. Za zemsko vlago velja namreč prav isto pravilo kakor za denar: **z vlago je treba štediti, dokler je imamo v izobilju.**

Če hočemo štediti z vlago, moramo najprej vedeti, kako se vlaga najbolj zapravlja. Dva sta največja razsirnika vlage: **zbita tla in plevel.** Vsak praktični kmetovalec je že videl, da so stopinje na rahli setvi, ki jih pusti človeška noga za brano, prve dni po setvi vedno napojene z vlago, pozneje pa se posušijo in razpoka njih površina. Če pregledamo čez 14 dni zemljo pod tako stopinjo in pod zrahljano okolico, vidimo, da je zemlja pod stopinjami že za pol metra globoko izsušena, dočim je pod zrahljano prstjo zemlja še prav vlažna. Tako nam to opazovanje pokaže pravo pot k uspešnemu boju proti suši. **Zemljo med okopavinami moramo, ako je to mogoče glede na rastline, dan ali dva dni po vsakem hujšem dežju zrahljati s kultivatorjem.** S tem smo dosegli dvoje: **preprečili smo izpuhtevanje dra-**

svojemu ošabnemu, skopemu gospodarju, ki je imel samo za sina vse, a drugim ni privoščil ničesar.

To ljubezen je umorila zloba Hrastarjevega sina.

Polde je opazil, da ga po vasi nekam zasmehljivo gledajo. Ljudje so pričeli šepetati, da je Reza taka, da ni več sama, da se sumljivo redi in da bo treba kmalu iskati botre.

Ljubezen je trajala komaj pol leta. Polde je bil pošten. Svoje dekline je spoštoval in ni se je dotaknil. Ko je zvedel, kaj govore, ga je zbolelo srce. Upal je pa, da vse skupaj ljudje samo lažejo. Z Rezo se že dolgo ni menil. Nekam ogibala se ga je. Zdaj je sklenil, da jo mora dobiti. Pričel je paziti in res jo je kmalu srečal. Pokazal ji je z rokama, če bo res pestovala.

Njene globoke velike oči so se zasolzile. Zahtela je in mu pokimala.

On se je kar prestrašil in prebledel je.

Pa ga je Reza ljubeče in žalostno pogledala. Z znamenji mu je pokazala, da je bila napadena v spanju in posiljena, še preden se je dobro predrnila. Ko mu je to dopovedovala z rokama, je divje žugala in vmes jokala.

Polde je stisnil pesti. Nerazumljiv, ječeč glas mu je privrel iz grla. Zakričal bi bil in preklel ves svet. Pograbila ga je taka jeza in bolečina, da bi najrajši zdrobil vse, kar bi dosegel. Dobro je razumel znake svoje ljubljene. Smilila se mu je. Obenem je začutil divji srd na omega, ki je vse to zagrešil.

gocene vlage iz zemlje in zatrlj drugega glavnega razsipnika vlage — plevel.

Zakaj pa ne izpuhteva izpod zrahlane zemlje vlaga? Večina nepoučenih kmetovalcev je zmotnega mnenja, da prav rahljanje vrhnje plasti še pospešuje izhlapevanje. Že sto let je pa dognana in z neštetiimi poizkusi potrjena resnica, da se dviga voda v prsti le, če je močno stisnjena; kakor hitro pa zemljo zrahljamo, se preneha dviganje vode v to zrahljano plast, ki služi kakor pokrov za zemsko vlago.

Kakor opazujemo, pričnejó pri nas po večini okopavati šele tedaj, ko doraste plevel že na precejšnjo višino, češ, da se vsaj izplača okopavati. Tako početje je največje razsipanje vlage, poroka dobre letine. Če pomislimo, da zapleveljena njiva porabi za rast plevela v enem dnevu več dragocene vlage, kakor je použije kulturna rastlina v desetih dneh, vidimo, da imamo v plevelu največjega podpornika suše. Zato naj nihče ne zamudi dragocenih dni po dežju in naj, kakor hitro se dá, prerahlja njive z okopavinami, ako je rast rastlin šele tolika, da rahljanje s kultivatorjem dopušča.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Živinski sejem v Ptujju 7. t. m. je bil razmeroma dobro obiskan. Prignanih je bilo 168 volov in juncev, 370 krav, 108 telic, 32 bikov in 139 konj, skupaj 817 glav. Prodanih pa je bilo 279 glav. Cene za kilogram žive teže so bile: volom in juncem 3 do 5, kravam 2 do 4, telicam 3 do 5, bikom 2-50 do 4-25 Din. Konji so se prodajali po 450 do 3500 Din za glavo. Dne 8. t. m. pa je bilo pripeljanih na svinjski sejem 128 prašičev in 90 svinj. Prodanih je bilo 72 glav. Cena prascem je bila po 80 do 170 Din za rilec, svinjam pa po 5-50 do 7-50 Din za kilogram žive teže.

JAJCA. Na ljubljanskem trgu so po 75 par za kos, odnosno po 1-25 Din za dve. Prodajajo pa se tudi po 14 do 18 kosov za 10 Din.

KROMPIR. Na ljubljanskem trgu je cena starem krompirju 1-50 Din, novemu pa okrog 4 Din za kilogram.

SADJE. Ljubljanski trg je bil v soboto obilno založen s češnjami, jagodami in celo z borovnicami. Jagode so se seveda zaradi tolikšne množine znatno pocenile. Zenske so jih prodajale po 4 do 5 Din liter. Tudi žlahtne jagode so se po-

cenile od 24 Din na 16 Din za kilogram. Iz Št. Jakoba ob Savi, iz Dola in iz Dolskega so prinesla dekleta prve borovnice po 3 Din liter. Bosanci so prodajali češnje po 4 Din kilogram. Na trg so prišle tudi že prve domače češnje z Dolenskega in se prodajale po 5 do 6 Din kilogram. Pri branjevkah so se nekoliko pocenile marelice in so zdaj po 26 do 28 Din kilogram.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 ameriški dolar za blizu 56 Din;
v devizah:
100 nemških mark za 1334-52 do 1345-32 Din;
100 italijanskih lir za 287-57 do 289-97 Din;
1 ameriški dolar za 56-08 do 56-36 Din;
100 francoskih frankov za 221-49 do 222-61 Din;
100 češkoslovaških kron za 166-78 do 167-64 Din.
Vojna škoda se je trgovala po 182 Din, investicijsko posojilo pa po 49 do 52 Din.

Sejmi

27. junija: Beltinci, Radeče, Ponikva (srez Šmarje pri Jelšah);
30. junija: Rajhenburg, Mala gora (srez Kočevje), Zreče, Zagorje, Gornja Radgona, Rakek, Mirna peč, Sv. Bolfenk.

Kratke vesti

— Iz ptujškega sreskega kmetijskega odbora. Te dni se je vršila pod vodstvom g. Zunkoviča seja sreskega kmetijskega odbora na mestnem magistratu v Ptujju. G. Zunkovič je podrobno obrazložil delovanje kmetijskega odbora. Posebno pa se je še zahvalil sreskemu podnačelniku g. dr. Bratini in sreskemu kmetijskemu poročevalcu g. Zupancu za njun trud pri prehranjevalni akciji v naših siromašnih Halozah. Obširno poročilo je podal tajnik sreskega kmetijskega odbora g. Muhič o splošnem delovanju. Pozival je vse prisotne, naj vplivajo na to, da bodo občine točno plačevale svoje prispevke odboru, ker bo odbor tako mogel uspešneje delovati. Od preračunanih prispevkov od občin (120.000 dinarjev) se je prejelo samo 90.305 Din, tako da je primanjkljaja 29.695 Din. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika g. Janko Zunkovič, posest-

nik in župan v Narapljah, in nanovo odbornik g. Anton Alt, posestnik in gostilničar v Veliki Nedelji. Za pregled računov za lansko leto pa sta bila izvoljena gg. dr. Šalamun in Anton Korenjak.

— Svetovne zaloge hmelja. Kakor je razvidno iz najnovejšega poročila češkega odseka Društva hmeljarjev v Zatecu, se cenijo neprodane svetovne zaloge hmelja v letošnjem maju na 225.000 starih stotov po 50 kg, to je za 100.000 stotov manj kakor v februarju. Nazadovale so predvsem zaloge lanskega letnika, ki se sedaj cenijo na 100.000 starih stotov, dočim predstavlja ostala zaloge v teži 125.000 starih stotov hmelj starejših letnikov. Na Jugoslavijo pride od lanskih neprodanih zalog po teh računih okoli 1000 starih stotov.

DOPISI

LOŠKA DOLINA. Odbor krajevne organizacije JRKD bo imel redno sejo izjemno na praznik 29. t. m., in to zaradi nujnih zadev in zaradi galske prireditve 3. julija. Ker bo dnevni red izredno važen, prosimo polnoštevilne udeležbe. Poslanec g. dr. Rape bo v bližnjem času obiskal posamezne vasi, da pride v čim tesnejši stik z narodom. Ljudstvo bo imelo ponovno priliko, da mu izrazi svoje želje. Nameravani shod slovenskih, hrvatskih in srbskih poslancev je končno določen za nedeljo 10. julija po jutranji maši. Vse podrobnosti glede manifestacijskega shoda bomo pravočasno objavili. Shod je namenjen občinam Staremu trgu, Ložu in Blokam. Upamo, da se nam pridružijo tudi bratje iz sosednje savske banovine, da na ta način manifestiramo za čisto in pravo jugoslovenstvo. Krajevna organizacija JRKD za občino Stari trg.

MALA NEDELJA. Na Petrovo 29. t. m. ob 15. naj nihče ne zamudi priti v Društveni dom, kjer bo sokolska četa priredila vidovdansko proslavo. Sokolska deca bo vprizorila krasen otroški prizorček «V boj za mamico», člani pa igro «Krst Jugovincev». Med odmori bo sviral sokolska godba.

RAČNA. Postaja Čušperk je bila 22. maja po novem voznem redu ukinjena. Toda dobro bi bilo, ako bi imeli tu kakšnega nameščenca, ki bi oddajal in sprejemal blago, da ne bi bilo

Spet so pričele govoriti njegove roke. Vprašal jo je, kdo jo je napadel in posilil.

Vzdrlhela je. Pokazala je gospodarjevo hišo. S prsti je potegnila po ustnem kotu in pomela palec ob kazalec, češ, da je imel oni, ki se je nad njo izpozabil, zavihane brke.

Polde je takoj vedel, da je bil to Boštjan. Torej jo je ta divjak napadel v domači staji, kjer je utrujena globoko spala in se ga ni mogla otresti, ko se je prekesno predramila.

Polde je segel v žep po nož in ji pokazal, da se bo maščeval nad njenim zapeljivcem.

Zasijale so ji oči. Strastno mu je pokimala in ga objela.

Trd in neusmiljen izraz se je pokazal na Poldetom obrazu, kakor sta bila trda tudi njegova misel in njegov sklep, da se mora maščevati brez usmiljenja.

Bled in resen se je poslovil od svoje ljubice, ki je ihtela in ga ni hotela izpustiti iz objema.

Ko je zvečer šel Polde po vasi, se je spomnil Kregca in zamrmral:

«Znosim se nad Hrastarjevim! Prej jih bo steknil, preden bo mož Trojanove Cilke. Tako ubijem dve muhi na mah. Maščujem se za sebe, pa še za Kregca, saj vem, da je žalosten, ker mora sirota Cilka vzeti onega rogovileža. Škoda bi je bilo zanj!»

Odslej so bile vse noči njegove. Skoro nič ni spal. Vedno je oprezal za Hrastarjevim. Skrival se je ob plotih in za drevjem, prisluškoval okoli hiše in pazil na Boštjana. Ni mogel naleteti na samega, kar ga je še bolj podnetilo.

In tako se je bližal večer pred poroko.

Polde je oprezal na Boštjana. Zvedel je, da bo njegov fantovski večer v krčmi in čakal ga je. Videl je Kregca, ki je žalosten odhajal iz gostilne.

«Potrpi, Kregec! Nocoj se maščujem!» je šepnil Polde, ki je čakal na krčmarjevem vrtu in oprezal izza meje. Rad bi bil Kregca nagovoril, pa se je premislil. Lahko bi tedaj nekdo prišel iz krčme in ju videl skupaj, pa bi naposled še Kregec imel kakšne neprilike pri sodišču.

Ure so počasi minevale. Fantje so še vedno sedeli v gostilni in praznili kozarce.

Polde je čakal in čakal. Postal je že nemiren. Svitati se je pričelo in tega se je prestrašil.

Pa so se pričeli fantje odpravljati. Med njimi je bil najglasnejši ženin sam. Spet se je spomnil Kregca in pijan je glasno zabavljaj in se norčeval iz njega.

«Moja žena se bo trikrat premislila, preden bo enkrat z njim govorila! Oče jo je z jermeni, jaz jo bom pa s škorpijoni!» se je širokoustil.

«Bodi no, Boštjan! Zdaj bo prisvetila zarja in preobleči se boš moral. Svatje kmalu pridejo in veselo bomo zapeli ter se popeljali k poroki!» je dejal Ogrinov Matevž, ki je skrivaj zložil kakšno domačo pesem.

Polde je pa poslušal in škripal z zobmi. Bal se je, da bi Boštjan ne odšel s fanti v sosednjo vas. Pa so odšli za dve uri počivat, saj so že peli petelini.

Boštjan je naposled ostal sam blizu domače hiše.

Polde je švignil kakor senca ob meji, ga prehitel in počakal pod Hrastarjevim orehom.

Ko je prišel Boštjan, je Polde priskočil in mu urno kakor blisk zasadil v prsi oster čevljarški nož, ki si ga je izposodil pri Kregcu, češ, da ga rabi, ker si bo odrezal nožnice pri svojih starih škornjih.

Boštjan je zakričal in zaklel. Potegnil je nož iz rane in se opotekel za napadalcem, ki je zbežal. Pa je takoj spoznal, da je preveč ranjen. Zgrudil se je v travo. Po vseh štirih se je privlekel do domače hiše. Z muko se je vzpel na okno in udaril po njem s pestjo. Šipa se je razbila, a Boštjan se je onesvestil.

Stari Hrastar se je predramil. Zarentačil je in skočil kvišku. Pogledal je skozi okno in zagledal sina v travo. Stekel je iz hiše in videl, da je Boštjan ves krvav in onesveščen.

Sklical je ljudi, da so ga odnesli v posteljo in stara Petračka, ki se je razumela na padarstvo, ga je obvezala. Oče je pa odhitel z vozom v mesto po zdravnika.

In tako je moral Boštjan ta dan namestu k poroki, v Ljubljano v bolnico, ker je imel načeta pljuča.

V vasi so se pojavili orožniki. Najprej so se oglasili pri Hrastarjevih. Oče jim je izročil čevljarški nož, ki ga je bil našel v travo in je bil še krvav. Povedal je, da je nož ležal v travo poleg ranjenega sina. Kdo je bil napadalec, ni vedel. Tudi Boštjan je dejal, da ga ni poznal, ker je bilo še preveč temno.

treba hoditi iskat blago na Grosuplje 10 km daleč. Včasih na Mlačevem še voda stoji na cesti, da po blago sploh ni mogoče iti po več dni, ležarina se bo pa morala vendarle plačati. — Siromašni sloji so dobili te dni pšenico zastoj. Plačali so samo voznino.

REMŠNIK. Tudi v našem kraju čutimo gospodarske težave, posebno siromašni in brezposelni. Zato se je osnoval dobrodelni odbor, ki si je nadel nalogo, da pomaga najrevnejšim v župniji. S polo v rokah so hodili od hiše do hiše gđ. Marica Grögl, g. Rudolf Rebernik, g. Simon Golob, g. Anton Zupan, g. Maks Snobe in šolski upravitelj g. Maks Beloglavec. K tej akciji je doprinesla lep dar tukajšnja šolska mladina, ki je priredila na svojem odru lepo igro. Tudi mladeniči in dekleta so se postavili s svojo šaljivo igro. Prireditve, ki je bila pod vodstvom tukajšnjega delavnega učiteljstva, je izvrstno uspela. Čisti dobicek od prireditve so poklonili dobrodelni akciji. Med siromašne je akcija razdelila 860 Din. Na tem mestu se zahvaljujemo vsi, ki smo bili obdarovani, g. upravitelju, ki je misel za akcijo sprožil, in vsem, ki so darovali in sodelovali pri tej dobrodelni akciji.

SV. ANDRAŽ V SLOVENSKIH GORICAH. V nedeljo dne 12. t. m. je priredila naša sokolska četa drugi javni nastop, ki je uspel prav lepo. Udeležba je bila dobra. Zahvaljujemo se za obisk posebno dragim gostom iz Ptuja, od Sv. Antona, Sv. Urbana in Sv. Trojice, ki so nas posetili v tako velikem številu. Obiskalo nas je tudi mnogo domačinov in bili smo prijetno iznenadeni, ko smo opazili med gosti tudi članice domače Marijine družbe. Vsem iskrena hvala! Po nastopu se je razvila na vrtu podstaroste br. Rudolfa Role pristrčna domača veselica.

SV. ANTON V SLOVENSKIH GORICAH. Sokol priredi v nedeljo 26 t. m. ob 15. letni javni nastop. Nastopili bodo vsi oddelki. Javni nastop naj bi služil v prvi vrsti širjenju sokolske misli med našim ljudstvom, ki še zdaj nezaupno gleda na Sokola. Zato prosimo bratska društva in čete, da se prireditve polnoštevilno udeleže. Pomagajte nam prebijati led in vcepljati sokolsko misel in bratstvo. Samo z delom bomo to dosegli, zato nas ne pustite samih! V primeru dežja bo nastop v sredo 29. t. m.

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM. Konjska dirka vozačev in jahačev se bo vršila 29. t. m. na Petrov dan ob 15. uri. Sodelovala bo godba

na pihala. Gledalcem se bo nudilo dovolj razvedrila. Lepa šentjernejska ravan naj privabi obilo prijateljev med nas Dolenjce!

SV. JERNEJ PRI LOČAH. Sokolska četa priredi v nedeljo 26. t. m. igro «Dekle z rožmarinom» pod vodstvom br. Srečka Vališerja, ki se je potrudil, da bodo gledalci zadovoljni. Četni odbor vabi k udeležbi!

ZAVODNJE PRI ŠOŠTANJU. Na Petrovo bo pri nas lepa nedelja. Ob tej priliki proslavi šolska mladina tudi Vidov dan z deklamacijami, petjem in dvema igrama, «Sneguljčico» in «Zgaga in zgagice». K tej proslavi ste vabljeni vsi bližnji in daljni sosede. Pridite in se povesebite med nami! — Kakor se čuje, se bo nova cesta vendar pričela graditi. Še ta točen se sestane komisija banske uprave, da odkupi zvet za novo cesto. Želeli bi pač vsi, da bi se delo čimprej začelo, da bi prišli do zaslužka mnogi brezposelni.

ŽIBRŠČE NAD LOGATCEM. V nedeljo 26. t. m. napravi sokolska četa iz Rovt pešizlet v Žibršče, kjer bo imela svoj javni telovadni nastop. Ob isti priliki obišče svoje zveste žibrške volilce tudi naš narodni poslanec g. dr. Stane Rape, ki bo govoril pri Ipacu. Pričakovati je, da se bo ta dan zbralo v Žibrščah vse, kar čuti sokolsko in narodno v bližnji in daljni okolici. Na veselo svidenje!

DOMAČE NOVOSTI

* **Prihodnja številka «Domovine»** izide zaradi praznika en dan pozneje.

* **«Skrivnost usode.»** Naš marljivi strudnik Soteščan ne preneha pisati niti v času vročine, ko je obnem še obložen z napornim kmetskim delom. Spisal nam je zopet lepo povest pod zgornjim naslovom, katero bomo začeli prihodnjič priobčevati. Zgodbe, vzete iz vsakdanjega življenja, nam pripoveduje tako živahno in napesto, da bo povest rad prečital vsakdo, čeprav bo utrujen od dela. Zato pa, ljubitelji lepih povesti, ali ste že naročili «Domovino»?

* **Zveza kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani** se najlepše zahvaljuje vsem društvom kakor tudi vsem posameznikom, ki so pomagali pri njeni veliki kmetski slavnosti 12. t. m. Vsem požrtvovalnim sodelavcem najpristrčneje hvala! Za zvezo: Kronovšek Ivan, predsednik.

Ker je bil Boštjan zaklan s čevljarskim nožem, so orožniki takoj osumili Kregca.

«Menda boste zgrabili pravega! Godec je lazil za nevesto mojega sina. In verjetno je, da se je zdaj maščeval nad njim, ker mu jo je Boštjan prevzel», je pripovedoval stari Hrastar možem postave.

Pa so se orožniki res napotili h Kregcu.

Mladenič je debelo pogledal, ko je zagledal pred seboj kar dva bajoneta. Ostal je miren, saj je bil nedolžen.

Pričela sta ga izpraševati.

Godec se ni mogel sklicevati na nikogar. Usodno noč ni mogel spat, zato je taval vso noč okoli. Kako naj bi bil spal pred poroko svoje Cilke.

Zaslišali so njegovo mater.

Starka, ki lagati sploh ni znala, je povedala, da sina ponoči res ni bilo doma, da je pa prepričana, da je Kregec nedolžen.

«To bo ugotovila preiskava. Matere so običajno slepe!» jo je zavrnil orožnik in povabil mladeniča s seboj.

Kregec je dejal, da je nedolžen, da je nož res njegov, da ga je nekomu posodil. Ko sta ga orožnika vprašala, komu, je molčal. Ko je pa zagledal okove, je priznal, da ga je posodil Poldetu. Bil je prepričan, da bo prijatelj pošten in bo tudi sam priznal, da je tako.

Mlajši orožnik je skočil iskat Poldeta, pa ga ni bilo pri županovih. Nihče ni vedel, kam je izginil.

In tako je moral Kregec v zapor. Osramočen in ponižan je stopal med orožnikoma. Zdelo se mu je, da ga ves svet gleda. Pa se je spomnil, da trpi krivico, in dvignil je glavo. Ponosno vzravnal, čeprav ves obupan, je šel skozi vas.

Vsi vaščani se niso zavzeli zanj. Je pač tako! Če človeka doleti nesreča, ga vsi takoj pozabijo ali pa vsaj zapuste. Malokdo mu ostane zvest do konca.

Stari Hrastar je norel, ko so godca peljali mimo. Kričal je, da mu bo prerahljal kosti, ko pride spet iz zapora. Vaščani so pa zmajevali z glavami. Le redki so bili, ki so takoj rekli:

«Tu so se pa možje postave enkrat spet zmotili! Kregec niti muhe ne ubije, bo pa zaklal človeka!»

Komaj so orožniki odšli, se je vrnil Polde v vas. Takoj je zvedel, da so osumili Kregca in ga odvedli.

«Kako so mogli njega osumiti?» je poizvedoval Polde pri krčmarju, ki je bil obema naklonjen.

«Kako! Tisti čevljarski nož ga je izdal. No, po mojem on ni ničesar storil, čeprav je bil nož njegov», je pripovedoval Jaka.

Polde se je udaril po čelu:

«Menil sem, da sem pametno delal, pa sem ustrelil takega kozla. Res sem pravi osel! Kaj bo godca izdal ta nož? Mene je izdal, mene. Zdaj ne more ostati prikrito! Prijatelja ne pustim, da bi sedel po nedolžnem zavoljo mena. Jaz sem sunil tega hudiča, da veš!»

* **Skupščina delavskih sindikatov.** V prostori Delavske zbornice v Zagrebu se je vršila skupščina jugoslovenskih narodnih delavskih sindikatov. Prisotni so bili odposlanci iz vseh delov države. Na skupščini se je razvila obširna razprava o položaju delavstva v naši državi. Zanimivo poročilo o položaju rudarjev v dravski banovini je podal g. Rudolf Jamšek, iz Trbovelj, ki je v svojem govoru naglasil, da bo delavstvo samo v slogi in vzajemnosti doseglo svoje pravice in izpolnitev svojih upravičenih zahtev. Ob koncu zborovanja je bila sprejeta obširna resolucija, ki obseza vse glavne zahteve delavstva in ki se zlasti izjavlja proti vsakemu okrnjenju socialnega zavarovanja.

* **Preči jetiki v rudniških revirjih.** Na povabilo glavne bratovske skladnice v Ljubljani so se sestali v soboto ob 9. dopoldne v pisarni bratovske skladnice zastopniki občin Trbovelj in Zagorja, bratovske skladnice, Delavske zbornice, Kola jugoslovenskih sester, Rdečega križa, Sokola in drugi, da se posvetujejo o ustanovitvi prepotrebne protituberkuloznega dispanzerja. Posvetovanje je vodil rudniški ravnatelj g. inž. Loskot. V glavnem je imel sestanek nalogo, da poišče sredstva in način vzdrževanja dispanzerja. Šefzdravnik glavne bratovske skladnice, g. sp. dr. Franta Mis, je poročal o nujni potrebi ustanovitve protituberkuloznega dispanzerja. Stevilke, ki jih je gospod doktor navajal, so za rudarske revirje naravnost porazne, saj pokazujejo, da znaša v teh krajih umrljivost zaradi jetike trikratno število povprečnega umiranja za to boleznijo v dravski banovini. Da se ta bolezen omeji, je nujno potrebno, da se tak dispanzer ustanovi. Bolnike bo pregledoval tedensko enkrat zdravnik specialist, ki bo dajal tudi potrebna navodila in nasvete za zdravljenje. V dispanzerju bo morala biti stalno zaposlena sestra bolničarka, ki bo obiskovala bolnike tudi na domu, jih nadzirala in jim dajala potrebna navodila. Stroški za vzdrževanje tega zavoda bi znašali na leto največ do 70.000 dinarjev. Po zakonu bi morala ustanoviti vsaka občina z nad 10.000 prebivalci tak dispanzer. Ker se pa morajo tudi občine boriti z denarnimi težavami, je najbolje, če bi se združile sosedne občine in skupno ustanovile tak dispanzer. Ravnatelj g. inž. Loskot je izjavil v imenu glavne bratovske skladnice, da bo dala ta na razpolago potrebno sobo v novi rudniški bolnici in nosila stroške za zdravnika.

«A ti si bil? No, Boštjanu tudi jaz privoščim nekaj poštenih bre. Ampak zaklati se pa vendarle ne sme človek kakor prešič!» je ugovarjal krčmar.

Mladenič je samo skomizgnil z ramama in odšel v mesto. Takoj se je oglašal na sodišču, kjer je povedal, da je Kregec nedolžen:

«Jaz sem sunil tistega nepridiprava in nihče drugi ne! Jaz, da veste! Nevesto ima. Zdavnaj se je že slinil okoli nje, čeprav ni vreden, da bi bil samo njen hlapec. Nobenega značaja nima! Ta prase je onečastil mojo siroto, ubogo, nesrečno Rezo.»

Ko se ni niti plegla govorica o Kregčevi aretaciji, se je godec že prikazal sam na ulici.

Spet si je pridobil naklonjenost vaščanov. Izpraševali so ga, zakaj je že prost.

«Zato, ker imam dobre prijatelje, ki so imeli o meni najboljše mnenje in so me pri prvi priložnosti obdolžili hudodelstva, čeprav sem nedolžen!» jih je zbodel in se jim smejal. Smejalo se je pa največ zato, ker je bila zdaj poroka odložena in srečen je bil, da je ostala Cilka še vedno deklet.

V.

Cilka je na dan poroke vsa nesrečna čakala doma. Še vedno se je borila sama s seboj. Kako naj zataji svojo ljubezen? Kako naj bo prijazna in dobra s človekom, kakršen je Hrastarjev Boštjan, ki je splošno neprijatelj? Sama si ni našla odgovora. Njena bolečina jo je kljuvala v glavi kakor nevidna ujeta. Vedno huje ji je bilo.

(Dalje prihodnj.)

Za občino je izjavil g. Berger, da bo občina akcijo podpirala, kolikor ji bodo dopuščala sredstva. Občina bo morala nastaviti oskrbno sestro in jo plačevati. Zupan občine Zagorij, g. Grčar, je izjavil, da bo tudi zagorska občina prispevala svoj del. Isto so izjavili tudi zastopniki ostalih ustanov. Zastopnik okrožnega urada, ki je obenem zastopal tudi osrednjo protijetično ligo, je izjavil, da bo prispeval okrožni urad 10.000 Din in liga 12.000 Din. Zastopnik Delavske zbornice, g. Golmajer, je izjavil, da bo Delavska zbornica gotovo podpirala to prepotrebno ustanovitev, vendar bi bilo potrebno ugotoviti vzrok, zakaj je prav v rudarskih revirjih toliko tuberkuloze. Razširjena je največ med rudarskim delavstvom. Naš delavec ne zasluži toliko, da bi se lahko dovoljno hranil. Tudi stanovanjske prilike močno pospešujejo širjenje te delavske morilke. Za predsednika pripravljalnega odbora je bil izvoljen g. m^r Loskot Upati je, da bo začel dispanser postaviti že letos 1. avgusta.

*** Smrtna nesreča dr. Stanka Erhartiča.** V nedeljo se je v bližini Dunaja smrtno ponesrečil prvi svetnik jugoslovenskega poslanstva na Dunaju g. dr. Stanko Erhartič, ki se je vozil v spremstvu soproge gospe Ksenije s Semmeringa na Dunaj v avtomobilu, ki ga je šofiral sam. Nesreča se je zgodila tako, da je začel avto na mokri cesti drseti in je pri tem zadel z vso silo ob cestni kamen, pri čemer se je prevrnil in pokopal pod seboj oba potnika. Poklicana reševalna postaja iz Dunajskega Novega mesta je prepeljala hudo poškodovana dr. Erhartiča in njegovo soprogo v tamošnje bolnišnico. Dr. Erhartič je že ponoči podlegel poškodbam. Stanje njegove soproge je zelo kritično. Pokojnik, ki je po rodu naš ožji rojak, Celjan, se je na usodni vožnji vračal iz Celja, kjer je obiskal svojce. Med vojno je bil g. dr. Erhartič jugoslovenski dobrovoljec in je bil v Dobružbi nevarno ranjen. Z dr. Erhartičem smo izgubili enega najspodobnejših mladih diplomatskih uradnikov. Bodi mu časten spomin, njegovim svojcem pa naše iskreno sožalje!

*** Zaščita javnih cest in varnost prometa.** Ker se kljub večkratnim opomircom po nadzornih organih cestne uprave še vedno dogajajo primeri prestopkov odredb, ki jih predpisuje uredba o zaščiti javnih cest in o varnosti prometa na njih, opozarjajo oblastva na naslednje: Po členu 2. omenjene uredbe se ne smejo postavljati ograje bliže kakor 1 m od cestnega roba. Žive meje morajo biti obstržene na višino 1 m nad cesto, da omogočijo razgled potnikom na ovinkih. Oranje njiv ob cestah se mora vršiti v oddaljenosti 4 m od ceste vzporedno s cestnim robom. Prepovedano je obračati plug ali brano na cesti ali sicer gnati živino nanjo in kakorkoli onesnažiti cesto. Prestopki se bodo kaznovali po členu 36. gori omenjene uredbe.

*** Naši rojaki se vračajo iz Brazilije.** Jugoslovensko podporno društvo v San Paulu v Braziliji je pričelo delo za povratek naših rojakov v staro domovino ter je v to svrhu stopilo v stik z domovinskimi oblastvi in jugoslovenskim generalnim konzulatom v Lisaboni. Tudi pri brazilski državni paroplovni družbi je izposlovalo, da dobe naši vračajoči se izseljenci za vsak parnik, ki odpluje v Lisabono, 10 do 15 prostorov po znižani ceni. Tako odhajata zdaj vsak mesec po dve skupini naših rojakov preko Portugalske v staro domovino. Naš generalni konzul v Lisaboni gre našim vračajočim se izseljencem v vsakem oziru na roko.

*** Ameriški Slovenci na izletu v domovino.** Dne 15. t. m. se je vkrcalo na parnik «Berenario» 60 naših v Ameriki živečih rojakov in rojakinj, da napravijo izlet v domovino. V Ljubljano dospejo 24. t. m. z brzim vlakom nekako ob 9. dopoldne. Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev pripravlja bratom in sestram ob soobnavljanju drugih društev na glavni postaji v Ljubljani slovesen sprejem, da jim dokaže, da se domovina veseli prihoda dragih rojakov, ki so se morali podati za kruhom v Ameriko. K srejemu rojakov izletnikov vabita Družba

sv. Rafaela za varstvo izseljencev in Narodni izseljenski odbor vse prijatelje naših izseljencev.

*** Zveza bojevnikov v Ljubljani** priredi 10. julija tabor na Brezjah. Polovična vožnja je dovoljena na vseh progah savske in dravske banovine do postaj Otoč in Račoveljice za vse udeležence. Na odhodni postaji se kupi cel vozni listek, ki je veljaven tudi za nazaj, ako se izkaže udeleženec s potrdilom o udeležbi tabora. Taka potrdila bo izdajala zveza 9. in 10. julija na Brezjah. Zato hranite kupljene železniške karte za povratek. Dolžnost vsakega bojevnika je, da se tabora udeleži, da pokažemo s čim večjo udeležbo moč naše organizacije. Bojevniki, agitirajte tudi pri svojih prijateljih in znancih za udeležbo! Tabor bo vodil naš priljubljeni predsednik tovariš general Maister. Posebnih vabil zveza letos ne bo pošiljala. Vabljeni so vsi bojevniki in prijatelji našega gibanja! — Osrednji odbor Zveze bojevnikov v Ljubljani.

*** Smrtna žrtev Cerkniskega jezera.** Predzadnja nedelja je izvabila mnogo izletnikov iz Cerknice in bližnje okolice k jezeru. Veselo je bilo razpoloženje kopalcev ob vodi. Nenadno pa se je začul krik iz čolna nedaleč od brega. Kmalu se je zvedelo, da je izginil v vodi g. Anton Milavec, lesni trgovec in posestnik iz Dolenje vasi pri Cerknici. Hitro se je pognal v vodo pri kraju nesreče poročnik Veljko Bogdanovič. Zaradi globine vode in ker ni bilo v bližini dobrih plavčev, ki bi mu mogli pri reševanju pomagati, je bilo vse prizadevanje zaman. Šele čez dobre četrt ure so dvignili iz vode truplo nesrečnega Milavca. Prisotni kopalci so se trudili mnogo časa, da bi z umetnim dihanjem obudili mlado življenje, toda bilo je že prepozno. G. Anton Milavec je bil star komaj 25 let. Pred dvema letoma je prevzel po smrti svojega očeta vodstvo lesne industrije, ki jo je vodil vzorno. Bil je delaven odbornik Sokola in krajevne organizacije JRKD v Cerknici. Obe organizaciji sta izgubili z njim dobrega člana in ga bosta zelo pogrešali. Predzadnji torek popoldne je spremila pokojnika na njegovi zadnji poti ogromna množica občinstva. Med ihtenjem pogrebcev se je v lepih besedah poslovil od pokojnika v imenu Sokola in krajevne organizacije JRKD g. dr. Stanko Pušenjak in sokolski pevci so mu zapeli v zadnji pozdrav pretresljive žalostinke.

Dr. Janko Pihlar

specijalist za notranje bolezni

Maribor, Prešernova ul. št. 2

ordinira nadalje redno vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

Db nedeljah in praznikih ne ordinira.

*** Hudo neurje na Dolenjskem.** Pretekli četrtek popoldne je zadela del Dolenjske huda nevihta. Najhuje je bilo nad delom mokronoške doline, kjer je padala toča v debelosti srednjih orehov in potokla poljske rastline. Zlasti so po toči trpele vasi Sv. Križ, Gorenja vas in Log. Med neurjem je tudi strašno treskalo in je strela udarila v kozolec pri mokronoškem pokopališču, last Ljudske posojilnice v Ljubljani, in ga upepelila. Strela je udarila tudi v strelovode stolpa podružnice sv. Florijana, sodne palače in tvorniškega dimnika, kar pa ni povzročilo škode. Nadalje je strela oplazila kozolec posestnika Gučnika pri Sv. Križu in hišo «pri Gregoričku» ob poti na kolodvor, a ni bilo večje nesreče. Hudo neurje s treskanjem je bilo tudi v Višnji gori, Št. Vidu pri Stični in tam okrog, vendar ni bilo toče.

*** Brzi vlak je povozil dva konja.** Posestnik Anton Žganjar, po domače Pangriček, iz Male Štange v kresniški župniji je v soboto zjutraj peljal s svojim mlajšim bratom visoko naložen voz oglja v Ljubljano, kjer ga je pri svojih starih odjemalcih spravil v denar. V mestu sta imela še druge opravke in sta se pozno zvečer odpravila proti domu. Med potjo sta se okrepčevala v

več obcestnih gostilnah in naposled na vozu trdo zaspala. Tako sta ju konja pripeljala do železniškega prelaza v Slapnicah med postajama Lazami in Jevnico. Ker se je bližal brzi vlak, ki prihaja po polnoči v Ljubljano, so bile zatvornice zaprte. Ker konja nista mogla naprej, sta zavila in peljala nekaj časa ob progi, nato pa mahnila na železniški tir. Ker zaradi brega nista mogla speljati, sta obstala na progi, na vozu sta pa trdo spala oba voznika. V tem je pridrvel brzi vlak, ki je enemu konju gladko odrezal glavo, drugemu jo zmečkal; pokvaril je nekoliko tudi prednji del voza. Spečih voznikov niti ta sunek ni zbudil. Ljudje, ki so proti jutru prišli mimo, so sprva mislili, da sta mrtva. Ko so videli, da le trdno spita, so ju zbudili. Voznika sta vstala in ko sta videla, kaj se je zgodilo, sta pustila vse skupaj na licu mesta in odšla neznanu kam. Orožniki so s pomočjo ljudi odstranili konja in voz s proge.

*** Trupelce novorojenega deteta v Savinji.** Dne 28. maja je naplavila Savinja novorojeno dete ženskega spola kakih 1000 korakov nad polzelskim mostom na levem bregu med vasema Podvinom in Breserjami. Dete je ležalo v vodi približno 14 dni in je bilo normalno razvito, za življenje sposobno in živo rojeno. Kakor je ugotovljeno, ni živelo več kot dva do tri dni. Obstaja sum, da je bilo dete živo vrženo v vodo.

*** Nesreča pri podiranju smrek.** Posestnik Zakorijšek Franc v Knezdolu je s svojim sinom podiral smreke. Neko nasekano drevo je prehitro padlo in zadelo očeta, ki mu je zlomilo desno nogo. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico, kjer je med operacijo umrl.

*** Otrok v žarečem pepelu.** V Cerovu pri Grosupljem je padel 16mesečni Milan Boc, sinko progovnega delavca, v žareči pepel in dobil hude opekline po obeh nogah, po stegnih, po životu in po rokah. Otroka so takoj nesli na Grosuplje k zdravniku, ki ga je obvezal in poslal v ljubljansko bolnišnico.

*** S črešnje je padel.** Kmetec Matevž, posestnik v Veliki Varnici, si je pred dnevi hotel odsekati na črešnji vejo, ki bi jo porabil za popravilo občinske poti. Pri delu pa mu je spodrsnilo, da je padel na tla ter si zlomil desno nogo nad kolonom.

*** Nočni požar v celjski okolici.** Za ribogojnim zavodom celjskega Ribarskega društva v Pečovniku pri Celju ima v najemu tamkajšnje malo Vidmarjevo posestvo Martin Kovač, ki izdeluje rakete in slične izdelke za celjskega podjetnika Bovho. Stanoval je s svojo številno družino v bivšem Vidmarjevem mlinu. V petek zvečer je zopet izdeloval rakete in je eno za poizkus izstrelil v zrak. Raketa se je v višini vžgala, ogorki pa so padli na slamnato streho mlina in jo zažgali. Mlin je pogorel do spodnjega zidovja, dočim so pohištvo in ostale reči rešili.

*** Smrt mladenke v vodi.** Te dni ob mraku se je peljal neki domačin mimo bajerja v Dragi pri Igu je opazil, da se koplje v njem 16letna Žumčeva Tončka. «Pazi, da ne boš utonila!» ji je dejal. Deklica je bila pogumna in je znala dobro plavati. Drugega dne zjutraj pa so mimoidoči delavci zapazili pri poti ob bajerju žensko obleko in na njej šopek belih vodnih rož. Takoj so zaslutili nesrečo in res so po kratkem iskanju našli deklico utopljeno. Pokojnica je bila mirna in splošno priljubljena deklica. Bodi ji zemljica lahka!

*** Smrtna nesreča bogatega berača.** Predzadnje sredo so našli 70letnega berača Antona Šarlaha iz Lastniča v šmarnskem okraju v nekem prepadu mrtvega. Prisotni batovinski zdravnik dr. Kunej iz Št. Petra pod Svetimi gorami je izjavil pri ogledu trupla, da je Šarlah umrl zaradi preloma hrbtenice v tilniku. Anton Šarlah je preživel vsa mlajša leta, ko je še bil sposoben za delo, v tujini. Na stara leta, ko so ga moči začele zapuščati, se je vrnil ubog in razcapan v svojo rodno vas Lastnič ter je začel po okolici beračiti. Pri tem svojem poslu je bil zgovoren in je nadlegoval tudi urade za podporo. Dobil je od dobrosrčnih ljudi mnogo denarja, vendar ga ni bilo

nikdar videti, da bi bil izdal kak znesek. Starček je tudi rad pil, saj je dolge vinske kapljice v teh vinorodnih krajih v izobilju. A prav to je bilo za njega usodno. Predzadnji terek je zopet beračil po lastniških zidanicah ter si privoščil mnogo vina. Na nekem obronku, ko je hotel navzdol po poti, je izgubil ravnotežje in padel v prepad, kjer je našel smrt. Beračeva zapuščina obstaja iz kovčega, katerega je dal lastniški župan odpreti. V njegovo največje presenečenje je našel v njem čez 5700 Din denarja v gotovini in dve hranilni knjižici, vsako z vložkom čez 20.000 Din.

* **Jeklarna na Ravnah je začela zopet obratovati** v vseh oddelkih, in sicer štiri dni v tednu. Delavstvo je s tem vsaj v glavnem rešeno hudih skrbi za obstanek.

* **Huda nesreča v Litiji.** Ko je te dni hotel z dvorišča mesarja Lojzeta Vrhovca v Litiji izpeljati s konjem cirkularko 38letni Franc Lesjak, se je prednje kolo snelo. Konj se je splasil, podrl Lesjaka na tla in potegnil težko cirkularko po Lesjaku, ki je ležal na tleh. Lesjak je bil hudo poškodovan in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Njegovo stanje je nevarno.

* **Požar na Bledu.** Blejski kot je zopet močno razburjen, kajti zločinska požigalska roka, ki že več let zažiga poslopja po Bledu in okolici, je v soboto zvečer zanetila ogenj v gospodarskem posloppju g. Majerja, lastnika hotela «Triglav». V posloppju je imel trgovinski lokal g. Pangerc. Na kraj požara so prihiteli gasilci iz bližnjih krajev. Gorelo je pozno v noč. Po požaru povzročena škoda je velika, kajti poslopje je pogorelo do tal; uničena je bila velika zaloga blaga in zgorel je avto. V nevarnosti je bil tudi bližnji hotel «Triglav». Le požrtvovalnosti gasilcev gre zasluga, da so hotel obvarovali pred požarom. Orožniki poizvedujejo za požigalcem, kajti splošno se misli, da je požar podtaknila hudobna roka.

* **Dva požara na Dravskem polju.** Pred dnevi zgodaj zjutraj je nenadno nastal ogenj pri kočarju Francu Skoku v Lanci vasi pri Sv. Vidu. Na kraj požara so prihiteli gasilci iz Jurovcev in sosedje, ki so se lotili gašenja in ogenj tako omejili, da so obvarovali pred plameni blizu stoječi skedenj. Ogenj je Skoku uničil na stanovanjski hiši streho, eno omaro, mizarsko orodje, nekaj obleke in strugarski stroj. Domneva se, da je ogenj nastal zaradi slabega dimnika, ki je sicer zidan, je pa imel luknjo, iz katere so najbrže uhajale iskre in zapalile suho strešno tramovje. — Dan poprej je nastal požar pri koči posestnika Jurija Tomaniča v Župečji vasi. V koči je stanoval preužitkar Matevž Predikaka s svojo hčerjo Ano. Ogenj je uničil gospodarsko poslopje, sestoječe iz skednja, kolarnice, listnjaka in svinjskega hleva. Živino in gospodarsko orodje so pravočasno rešili. Škoda je krita z zavarovalnino. Kako je nastal požar, se ne ve.

* **Nevaren požar v Križevski vasi zaradi neumne vraže.** Ko je v Metliki predzadnje nedeljo zvečer na letnem sokolskem telovadišču vladalo najlepše razpoloženje po uspelem javnem nastopu matičnega Sokola Bele Krajine, je naenkrat glas sirene javil, da je treba priskočiti na pomoč svojemu bližnjemu. V sosednji Križevski vasi je nastal nevaren požar. Sokoli, ki so bili ob enem gasilci, so delno kar v sokolskih krajih odhiteli na pogorišče. Gorelo je v hlevu posestnika Štefaniča v Križevski vasi. Kolikor je znano, je posestnikova žena Marija Štefaničeva šla v hlev z loncem žerjavice, da po stari vraži podkadi kravo, ki je nedavno povrgla. Pri kajenju ji je očitno padel kak ogorek v listje. Čez nekaj časa je opazila domača hčerka, da se iz hleva močno kadi. Poklicala je mater, ki je odprla hlevska vrata, nato pa je puhnil iz hleva plamen. Ogenj se je hitro širil in zajel tudi sosednja gospodarska poslopja in obe stanovanjski hiši sosedov Štefaniča in Pavloviča. Tako je ogenj uničil obe hiši in deset drugih zgradb obeh sosedov. Kot prvi so prihiteli iz Metlike gasilci z malo ročno brizgalno, takoj za njimi gasilci iz Brihova in stran Kolpe, iz Rosalnic, Drašičev, Božjakova, Bubnarcev preko Kolpe, Male Pake in Zaluke

preko Kolpe. Gasilcem je uspelo požar omejiti, da se niso vnela ostala poslopja, komaj dva metra oddaljena od pogorišča. Pri gašenju je dobil hude opekline po rokah in na glavi MiLajlo Žunič iz Krvoglavic, ki je bil kot član sokolske čete iz Podzemlja na sokolski prireditvi v Metliki, odkoder je odhitel s kolesom na pogorišče in se pri reševanju živine ponesrečil. Omenjena, malo slaboumna Štefaničeva žena, ki je povzročila na ta način tako veliko nesrečo, je ovađena sodišču. Ta nesreča naj bo opomin vsem onim, ki verjamejo v tako neumne vraže.

* **Dve smrtni obsodbi v razpravi proti mariborskim oficirjem.** Pred mariborskim vojaškim sodiščem se je vršila te dni razprava proti 12 tamošnjim oficirjem, ki so bili obtoženi, da so pripravljali komunistični prevrat. Glavni krivec je bil poročnik Milojković, ki pa se je ustrelil in se tako sam obsodil. Obsojeni so bili: pehotna podporočnika Atanasković Dragoljub in Altaler Miroslav na smrtno kazen, major Djokić na 15 let, pehotni poročniki Paunković Božidar, Milutinović Momčilo, Todorović Dragoljub in Marković Marko in artiljerijski podnarednik Ilić Živorad vsak na 10 let ječe. Vsem se odšteje preiskovalni zapor. Vsi se obsojajo tudi na trajno izgubo državljskih pravic in na trajno izgubo vojaških činov. Pehotna podporočnika Ristić Miloslav in Surdilović Čedomir in podnarednika Petrović Čedomir in Grujin Lazar so bili oproščeni vsake krivde in kazni. Vsi obsojenci so prijaviili priziv.

* **Vlom v vinsko klet.** Posestnik Mihael Mustafa iz Župečje vasi ima vinograd na Janžkem vrhu, kjer je tudi vinska klet. Ko je te dni prišel k vinogradu, je zapazil, da mu je bilo vmlomljeno v klet, iz katere je odnesel neznan vlomilec 150 litrov vina, majhen sod, 16 kg galice, štiri kopače, en liter žganja in razno posodo. Mustafa misli, da je vlom izvršila oseba, ki so ji bile razmere dobro znane. Na sumu ima nekega viničarja. Orožništvo zadevo pridno preiskuje.

* **Zagonetna smrt.** 40letni brezposelni kotlar Franjo Kunčič in že priletna Tončka L. iz Razvanja sta si bila dobra sedem let. Ker sta njena nezakonska sinova France in Herman že dorasla in skrbela za svojo mater, je ta v poslednjem času začela odvrčati svojega prijatelja Kunčiča. Te dni zgodaj je prišel Kunčič v Razvanje, potrkal na okno pri Tončki ter jo prosil, naj bi vstala, ker ji mora sporočiti nekaj važnega. Tončka ga ni uslišala. S silo je nato Kunčič udrl v njeno stanovanje in izvlekel Tončko ven. Ropot je prebudil starejšega sina Hermana, ki je vstal in prišel materi na pomoč. To je dalo povod prepiru, v katerem je sin Herman udaril samo enkrat Kunčiča s pestjo po glavi. Kunčič je padel in umrl. O dogodku so bili obveščeni orožniki, ki pa na truplu niso mogli ugotoviti znakov nasilne smrti. Kunčičevo zagonetno smrt bo ugotovila šele sodna komisija.

* **Vlom v župnišče.** V noči na ponedeljek so neznani vlomilci vdrli v župno pisarno v Slivnici pri Mariboru. Zvili so mreže na oknu in se spravili v pisarno. Pretaknili so vse kote, ker so mislili, da bodo našli večjo vsoto denarja, ki ga pa ni bilo. Zadovoljiti so se morali z usnjeno torbico za spise, petimi šilingi, enim desetakom in 20 Din drobiža in nekaj jestvinami.

* **Nevaren vlomilec prijel v Sevnici.** Prejeli smo: Ze dalje časa se je klatila po deželi tatinška družba treh članov. Enega člana te družbe, in sicer Horvatiča Ivana iz Ljubiščice (savska banovina), so nedavno aretirali sevniki orožniki v Sevnici. Horvatič je popival po Sevnici in okolici ter zašel tudi k posestniku Strnadu, kjer so ga našli orožniki in odvedli v zapore okrajnega sodišča v Sevnici. Na vesti ima Horvatič več roparskih tatvin, ki jih je izvršil v družbi Franca Korena iz Loke pri Zidanem mostu in Gognjavca Bernarda iz Mirne peči. Vlomili so tudi, kakor je «Domovina» že poročala, v hišo neke posestnice na Novi gori pri Novem mestu. Izropali so hišo ter pustili posestnico zvezano na postelji. Nato so odšli nadaljevat svoje zločinsko delo na Dolno Krponovo. V eni drugi noči so napadli šolsko upraviteljico Derstvenškovo Jo-

žefo v Lokavcu. Dva člana te tolpe sta nastavila nož pred prsi upraviteljici in njeni materi, tretji pa je pobral razne dragocenosti in denar. Nevarnega vlomilca Horvatiča so odvedli v zapore okrajnega sodišča v Celju. Zločinska trojica ima na vesti gotovo še več drugih tatvin in vlomov. Aretirani Horvatič je priznal svoje zločine. Pri sebi je imel še razne dragocenosti in denar.

* **Pri ishijasu sledi na kozarec naravne «Franc Jožefove» grenčice,** popite zjutraj na tešče, brez muje izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje «Franc Jožefova» voda zanesljivo in uspešno tudi pri kongestijah proti jetram in danki in pri končnih žilah, hemoroidih, oboleli prostati in mehurjevem kataru. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

NOČNI POŽAR V PODGORI.

Gorenja vas, junija.

V soboto ob 1. uri ponoči je zapela gasilska tromba, ki je zbudila prebivalce Gorenje vasi iz spanja. V nekaj minutah so bili naši požrtvovalni gasilci že na potu proti Podgori, kjer je gorelo, z lastnim vozom in s tovornim avtom g. Ferlana Franca iz Gorenje vasi.

Že od daleč se je videl visok plamen in ko so dospeli gasilci na kraj požara, je bilo že vse poslopje, obstoječe iz hiše, skednja in hleva, v ognju. Po večurnem delu se je gasilcem in vaščanom posrečilo pogasiti ogenj in tako obvarovati nadaljnjih poškodb notranje dele hiše. Lastnik Kokalj Janez, po domače Šinkovec, trpi precejšnjo škodo, ki pa mu je k sreči vsaj v velikem delu krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

ZRTEV PODIVJANEGA PIJANCA.

Ruše, junija.

Dne 16. t. m. se je vršil v Rušah nabor. Naborniki iz ruske občine so si najeli godca, delavca Antona Juršeta iz Ruš. Pred pričetkom nabora je Jurše zaigral nekaj poskočnih in fante spremljal do prostora, kjer se je vršil nabor. Po končanem naboru so fantje obiskali več gostiln, pri čemer so se seveda precej napili. Med to družbo sta se pomešala hlapca Franc Šerc in Mirko Pinčerič. Že v Ozvaldovi gostilni sta imenovana dya začela razgrajati, vendar se je posrečilo Juršetu, razgrajata pomiriti. Sredi popoldneva pa se je vsa družba spravila v Šmidhoferjevo gostilno na Labnici, kjer sta Šerc in Pinčerič znova netila prepir. Jurše je nato odšel iz sobe ven. Ko je Pinčerič opazil, da je Jurše zunaj, je šel za njim in ga počakal pri izhodnih vratih, da se je Jurše zopet vrnil. Čim je videl Juršeta, je Pinčerič skočil proti njemu ter ga zabodel v desno stran prsi. Jurše se je obrnil ter hotel pobegniti, toda Pinčerič ga je zabodel od zadaj še enkrat. Ranjenec je bežal kakih sto korakov in se zgrudil mrtev na tla. Živinski ubijavec je po zločinu hotel pobegniti. Tukajšnje orožništvo pa je morilca s pomočjo prebivalstva izsledilo in aretiralo.

Na mestu krvavega dogodka se je zbrala velika gruča ljudi. Ko je ljudstvo opazilo, da je morilec že aretiran, je hotelo kar navaliti na zločinca in ga linčati. Pokojni Jurše, ki je bil star šele 29 let, zapušča ženo, dva otročiča in čez 70 let staro mater. Bil je v tukajšnjem okraju zelo priljubljen in znan kot marljiv delavec in uzoren zakonski mož.

Truplo pokojnikovo je bilo preneseno naslednjega dne iz mrtvašnice na dom, odkoder se je vršil v soboto popoldne pogreb. Priljubljenost pokojnega Juršeta je najbolj pokazal pogreb, ki se ga je udeležilo lepo število ljudi. Pevsko društvo «Svoboda» pa mu je ob grobu zapelo žalostinko «Vigred se povrne».

Naj omenimo še neprilike glede pogreba. Pogreb je bil napovedan izpočetka za 15. uro, ob

14. uri pa je g. župnik naenkrat menil, da mora biti pogreb ob tej (14.) uri. Zaradi zvonjenja je bilo prav tako. Vsakokrat, kadar je bil čas za zvonjenje, je bilo treba opomina, čeprav je bilo zvonjenje naročeno za trikrat na dan.

JURIJ DROBNIČ †

Sodražica, junija.

V Sodražici je umrl v nedeljo 19. t. m. po vsej Ribniški dolini pa tudi izven nje znani javni delavec posestnik in gostilničar g. Jurij Drobnič v visoki starosti 84 let.

Rodil se je leta 1848. pod domačim krovom v Sodražici. Ker mu ni bilo usojeno, da bi dolgo sedel v šolskih klopeh, se je izučil kovaškega obrta, katerega pa zaradi rahlega zdravja ni mogel dolgo izvrševati. V podkovski šoli si je pridobil toliko znanja, da je zastopal v sili živino-zdravnika. Gozd, katerega je ljubil nad vse, mu je povrnil zdravje in mu dal novih sil. Pozneje je postal ugleden gostilničar in posestnik. Bil je splošno priljubljen in vsa okolica se je zatekala k njemu po nasvete in pomoč, ki jo je nudil vsakomur, posebno živinorejcem s svojim obsežnim znanjem in izkušnostjo. Župan je bil sodraške občine celih 18 let nepretrgano, po vojni pa nekaj časa tudi gerent. Kot dolgoletni cestni odbornik in načelnik ima posebne zasluge za gradbo nove ceste Sodražica—Loški potok.

Udejstvoval se je tudi politično in ob času postanka političnih strank stopil odkrito v napredni tabor, kateremu je ostal zvest do svoje smrti. Imel je izreden spomin, zato bodo vsi njegovi zapiski, ki jih je vestno in izčrpno pisal zadnja desetletja, za politično zgodovino naše doline gotovo velike vrednosti. Spričo svojega javnega dela mu bo ostal ohranjen v Ribniški dolini trajen, časten spomin. Bodi mu lahka zemlja, preostalim naše sožalje!

PREKMURSKI GLASNIK

Pred velikim dobrovoljskim zborom v Dolnji Lendavi. Glavni odbor Organizacije prekmurskih in medmurskih dobrovoljcev, ki so se v letih 1918. in 1919. s puško v roki borili za osvobodjenje slovenskega Prekmurja in Medmurja izpod madžarskega jarma, bo letos na izredno slovesen način proslavil praznik Vidovega dne. Priredil bo 28. in 29. t. m. v Dolnji Lendavi jugoslovenski dobrovoljski narodni kongres, katerega se bo udeležilo okoli 3000 članov in, kakor se sodi, kakih 15.000 gostov iz vseh pokrajin naše države. Zastopana bodo tudi vsa važnejša državna oblastva. Rodoljubi, posetite ta zbor!

Loterijska sreča ameriške rojakinje. Pred leti sta se izselili iz Puconcev v bližini Murske Sobotice zakonca Lukačeva v Ameriko. Pa se jima je v sedanjih hudih časih, ko je zlato Ameriko zajel silen val nezaposlenosti, nenadno nasmejala sreča. Zena Lukačeva je igrala v loteriji in pred kratkim zadela dobiček v znesku 75.000 dolarjev, kar znaša nad štiri milijone dinarjev. Tako poročilo so te dni dobili sorodniki Lukačeve iz Amerike.

Vsa vas je zgorela. V noči od prejšnjega četrka na petek je strašen požar uničil vas na Madžarskem blizu meje. Zgorela je skoro vsa vas Szombatfa. Žrtev plamena je bilo 26 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji in orodjem kakor tudi okrog 50 krav, svinj in konj. Dolnjelendavski gasilci so takoj nato odhiteli s svojo motorko v gorečo vas. Pridružili so se jim še drugi prekmurski gasilci s svojimi brizgalnami. Strašen je bil pogled z naše meje v smeri požara. Nebo je bilo daleč na okrog rdeče in vse okoliške vasi so bile razsvetljene. Še groznejši pa je bil položaj v vasi sami. Ko so prispeli dolnjelendavski gasilci, je gorelo že okrog 15 hiš. Strašno vpitje se je razlegalo v noč. Živina je mukala, a plameni so požrešno požirali stavbo za stavbo. Gašenje je bilo otežkočeno, ker ni bilo vode. Nasi gasilci so bili prej pri požaru kakor madžarski. Iz Egerszega so prišli gasilci šele ob 3. zjutraj, ko je požar že

ponehaval. Kako je požar nastal, se ne ve. Kakor domnevajo, si je neki posestnik sam zažgal svojo hišo, kar je prineslo strašno nesrečo.

Bridka usoda tretjič oženjenega moža. Karel Zidar z Goriškega je mnogo hodil po svetu, doživel mnogo bridkosti in malo veselja, kakor je pač usoda vseh, ki so brez pravega doma in zaslužijo komaj toliko, da se za silo preživljajo. Pa si je le počasi prihranil majhno vsoto, za katero si je kupil kos zemljišča in si sezidal skromno hišico. Omislil si je k hiši tudi ženo, ki bi mu naj pomagala nositi vse bridkosti v življenju. Pa ni imel sreče. Ze po nekaj letih mu je žena umrla. Poročil se je drugič. Ali mu je druga žena pobegnila ali kaj, se ne ve. No, pred kratkim pa je stopil že tretjič pred oltar kljub svojim šestim križem. Prav nič se ni počutil starega ob 30 let mlajši ženi. V početku je bil zakon še dokaj miren. Mlada žena se je držala tako, da Karel nikakor ni hotel verjeti govoricam sosedov, češ, da gleda žena za fanti. Pred dnevi pa je priteknel neki fantek k njemu na polje, kjer je delal, ter mu zaklinal, naj hitro pride domov, če hoče kaj videti. Starec se je res vrnil k hiši. Ko pa stopi v sobo, je našel svojo ženo v objemu z nekim fantom. Brez besede je skočil k njej ter jo udaril po obrazu. Oba mlada pa na njega. Žena je nekje našla kolec, s katerim je začela udrihati po njem, fant pa je mlatil s pestmi tako dolgo po njem, da je starec obležal na tleh brez zavesti in ves krvav. Sosedje, ki so prišli zaradi kričanja k hiši, so spravili občutno poškodovanega moža v murskosoboško bolnico, ker bo poškodovanec moral precej dolgo časa zdraviti hude rane na glavi in na prsih. Huda žena in njen ljubimec bosta pa imela opravka s sodniki.

Umor prekmurskega delavca v Avstriji. V Fürstenfeldu blizu avstrijsko-madžarske meje so ob reki Bistrici našli umorjenega mladeniča, v katerem so ugotovili poljskega delavca Aleksandra Smogiča iz Prekmurja, ki je bil dolgo časa zaposlen pri posestnici in gostilničarki Preissmuthovi v vasi Speltenbachu. Mladi, 22-letni prekmurski delavec je bil na najboljšem glasu zaradi svoje pridnosti in treznosti, 14. t. m. pa je naenkrat zapustil svojo službo, ki bi jo lahko obdržal še dolgo časa. Blizu trupla so našli močan zakrivljen nož, kakršnega uporabljajo kmetje za obrezovanje drevja. Našli pa so tudi nahrbtnik, poln obleke. Orožniki so dognali, da se je tak nož uporabljaj na neki kmetiji v vasi, kjer je bil dolgo časa zaposlen nesrečni Smogič. Ko so vso preiskavo usmerili po tej sledi, so že v teku enega dne dognali, da se je prekmurski delavec v zadnjem času pajdašil s hlapcem Francem Artingerjem. Pri tem hlapcu, ki je bil znan kot zapravljivec, so našli novo obleko, nove čevlje in še marsikaj, kar je potrdilo sum, da si mož tega ni pridobil po poštemem potu. Ko so ga prijeli, je Artinger priznal, da so pri njem najdene reči res last dobrega znanca iz Prekmurja, ki pa da jih je njemu oddal v shrambo sosedov hlapec Franc Hütter. Po tej izpovedi so orožniki takoj aretirali tudi Hütterja, ki je tudi zatrjeval, da mu je vse to izročil Smodič sam, ko je zapustil svojo službo in si hotel poiskati neko drugo zaposlitev. Medtem je raztelesenje ugotovilo, da je bil nesrečni Smodič umorjen na najstrašnejši način. Na glavi in temenu je imel 12 hudih ran, povzročeni z nekim ostrim in težkim predmetom. Sklepa se, da je bil udarjen stojé in potem, ko je že umiral, vržen v veliko mlako ob reki. Ko sta bila pred mrtvašnico privedena od orožnikov oba osumljenca, je bila tam zbrana velika množica iz kraja in okolice, katero so orožniki s težavo krotili, da ni navalila na aretiranca. Pred razmesarjenim truplom žrtve je Artinger priznal in tudi opisal roparski umor. On in Hütter sta že pred tedni prigovarjala Smodiču, naj zapusti svojo službo, češ, da imata zanj pripravljeno boljše zaposlitev blizu Gradca. Smodič se je dal pregovoriti in v četrtek zvečer so se vsi trije podali na pot. Precej daleč od vasi Speltenbacha so prenočili, na vse zgodaj pa so pod vodstvom Hütterja nadaljevali pot ob Bistrici. Naenkrat je

stopil Hütter h košati vrbi ob vodi, da bi si odrezal palico, ter je prosil Smodiča, naj mu pomaga. Ko se je Smodič oprijel veje, ga je Hütter z nožem usekal po temenu. Usekal ga je večkrat. Artinger pa pravi, da on pri tem ni pomagal, pač pa je potem skupno s Hütterjem zavlekel žrtev v mlako, ki je bila globoka največ 30 cm. Hlapec Hütter, ki je glavni izvršitelj tega strašnega roparskega umora, je tudi pred truplom svoje žrtve in pozneje ob reki, kjer so našli Smodičevo truplo, zatrjeval, da je nedolžen. Pri teh zatrjevanjih se je posebno opiral na dejstvo, češ, da nahrbtnik, v katerem so našli obleko in drugo imovino nesrečne žrtve, ni njegov, in da se je blizu umorjenčevega trupla našel tudi klobuk, ki ne pripada ne žrtvi ne kateremu od obtožencev. Orožništvo pa je rešilo tudi to uganko ter ugotovilo, da je klobuk eden od morilcev vrgel nalašč tja, da bi zavedel preiskavo v napačno smer. Smodiču je namreč njegov brat, ki je dolgo časa kot sezonski delavec delal v Franciji, pri zadnjem obisku podaril klobuk, ki še ni bil nošen in ki je imel tudi znamko francoske tvrdke. Dalje so orožniki dognali, da je ta nahrbtnik neki tretji hlapec nekaj posodil Hütterju. Tako je Hütterjeva krivda dokazana in bosta oba zločinca že te dni izročena graškemu sodišču.

NAŠI NA TUJEM

Ameriške novice. V Cleveland je nedavno prisel slovenski duhovnik g. Julij Slapšak, doslej kaplan v Škoejanu pri Krškem. Nameščen je kot pomočnik v obsežni clevelandski župniji sv. Lovrenca, kjer že dolgo vrsto let deluje kot župnik rojak g. Oman. — Večja skupina ameriških rojakov se v bližnjih dneh poda na obisk stare domovine. Iz New Yorka odpotujejo s parnikom Cunardove proge «Mauretania» pod vodstvom g. Mihaļjeviča. Člani izleta dobe 50odstotni popust na vseh jugoslovenskih železnicah in parnikih. Iz New Yorka odplujejo 24. t. m. Izletniki bodo potovali iz Pariza s posebnim vlakom, ki bo vozil brez presedanja naravnost v Jugoslavijo. — V Sherwoodu je po dolgotrajni bolezni preminil rojak Miha Jakša, doma iz Prečne na Dolenjskem. V Ameriko je prišel leta 1898. Pokojnik zapušča ženo, rojeno Kulovčevo, iz Vavte vasi, pet sinov in štiri hčere. — Za posledicami operacije je umrl v Pittsburghu Franc Dornik, star šele 32 let, doma iz Vrhovske vasi pri Kostonjevi. V Ameriki je bival devet let ter zapušča ženo in dvoje otrok. — V prostovoljno smrt je šel rojak Jože Okoren v Forest Cityju, doma iz St. Vida na Dolenjskem. V starem kraju zapušča ženo in tri hčerke. — V istem kraju je umrl tudi Janez Peterka, star 51 let, doma iz Mengša. Zapustil je šest otrok. Žena mu je umrla pred petimi meseci. — V istem kraju sta preminila nadalje Ignacij Gros, star 46 let, doma iz Javorja na Dolenjskem, ki zapušča šest otrok, in Ivana Turkova, stara 30 let, doma iz Logatca. Poleg moža zapušča tri otroke.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Zeljnatí emoki. Skuhaj sladko zelje (lahko pa vzameš tudi grah, fižolček, špinačo in drugo zelenjavo), ga dobro ocedi, mu primešaj ali malo klobase ali kuhane gnjati, četrtil kilo kuhanega pretlačenega krompirja, eno jajce, malo popra in kumne in toliko moke in drobtin, da dobiš tako gosto testo, kakor če delaš krušne emoke. Iz tega testa oblikuj emoke. (Priporočljivo je pa, da za poizkušnjo skuhaš en emok, da vidiš, ali se bo razkuhal; če bi se emok razkuhal, dodaj samo še malo moke in drobtin, ker je to znak, da je testo preredko.) Emoke skuhaš v slanem kropu kakor krušne emoke. Kuhane emoke poberi v skledo, jih potresi z drobtinami in zabeli s sirovim maslom.

Omeleta z možgani. Na vsako jajce vzemi 4 deke moke, torej na štiri rumenjake 16 dek moke, pol litra mleka, malo soli in sneg štirih beljakov; iz tega zmešaj testo, kakor po navadi za palačinke. Na ponvi speci palačinke ali omelete. Ko so vse pečene, jih nadevaj z možgani. Možgane pripravi takole: Možgane operi, očisti vseh kožic in jih duši na malo masti; dušene zmelji na strojčku (če imaš malo jurčkov, jih tudi duši in zmelji z možgani vred). K možganom primešaj dve žlici naribanega bohinskega sira in s tem nadevaj omelete; vsako omeleto zvij, jo prereži na tri dele, vsak kos povlalaj v raztepenem jajcu, potem še v drobtinah, nato pa ocvri na masti. Tako pripravljene omelete daš z grahom za večerjo na mizo.

Omeleta na drugi način. Razpusti pet dek sirovega masla in primešaj toliko moke, kolikor jo maslo vpije, da je gosto; to zalij s četrt litra mrzlega mleka, dobro zmešaj in pusti, da se shladi; potem mešaje prideni dva rumenjaka, tri žlice naribanega bohinskega sira in sneg dveh beljakov. V mastni ponvi speci v pečici omeleto. Ko je pečena na eni strani, jo nadevaj z mesom. Meso pripravi takole: Ostanke mesa, bodisi telečjega, svinjskega, kokošjega, ali malo gnjati zmelji na masti ocvri malo čebule in ostanke zmletega mesa; to pomaži po pečeni omeleti, jo zavij in daj na mizo s solato.

Praktični nasveti

Madeže od petroleja odstraniš tako, da jih izpostaviš solncu ali pa likaš, pri čemer petrolej izhlapi. Najuspešneje jih pa odstraniš če najsuješ nanje krompirjeve moke, pokriješ s pivnikom in zlikaš z neprevročim likalom.

Kadar imaš premalo juhe, zakuhaj rezance, riž, cmocke itd. namestu v juhi, v vodi. Šelš ko daš na krožnike, dolij juhe.

Od muh ponesnažene medene palice za zagrinjala osnažimo z alkoholom, salmijakom ali pa kar s čebulo. Čebulo moramo zmečkati, da dobimo sok. S platneno krpico, namočeno s tem sokom, zdrgnemo medene palice. Nato jih zbrišemo do suhega in osnažimo še s sidolom ali čistilnim prahom za medene predmete.

Ako hočemo spravljati jajca za zimo, je dobro, da odstranimo petelina, ker se neoplojena jajca veliko bolje in dalje držijo.

Odevtlemu lepotičnemu grmičevju porežimo vse vejice, na katerih je bilo cvetje, da ne je neje dozorevajoče seme preveč moči mladim poganjkom. Pri rezanju pazimo, da ne poškodujemo mladik na katerih bo prihodnje leto vse polno cvetja.

Listnica uredništva

Spodnji Duplek. Pot se lahko prepove, ako ne velja za javno.

Šmarje pri Jelšah. Mi bi že dali o uboju nekaj vrstic v časopis, če bi o tem kaj vedeli.

Vaneča. Vsake slike ne objavimo. Objavljamo le take, ki imajo za javnost kak pomen.

ZANIMIVOSTI

Otrok v orlovih krempljih

Na norveškem otoku Leki so v neki družini v vasi Kalöju slavili krst. Vsi sosedje in znanci so bili povabljeni. Kakih sto otočanov je prišlo v goste. Med povabljenici je bil tudi Haldan Hansen iz vasice Hortabärja. Gostje so pravkar prišli iz cerkve in hoteli sestri okrog obložene mize, ko se je Hansenova žena spomnila, da bi se njena štiriletna hčerka Svanhild ne smela sama igrati zunaj. Zato jo je šla iskat. Svanhilde pa ni bilo nikjer. Iskali so jo pri živini v hlevih, po vsej hiši, nikjer je ni bilo.

«Morda jo je pa orel odnesel?» je znil nekdo pol za šalo pol zares. Drugi je pa dodal: «Tamle gori med skalami res gnezdi morski orel, ki je odnesel že marsikatero jagnje.» Pri teh besedah

se Svanhildina mati zgrozi. Ze je trdno prepričana, da je to res. Takoj se je odpravilo sto pogumnih mož za Svanhildo. Niti eden ni ostal, da bi se mastil ob dobro založeni mizi. Da bi otroka našli živega, niso več imeli mnogo upanja. Skale so skoro navpične z globokimi brezdni. Samo en nepreviden korak pomeni gotovo smrt. Kljub temu hiti sto mož z vso silo svojih zdravih pljuč čez drn in strn in išče otroka.

Ure minevajo, zvečerilo se je in svetlo je bilo zopet. Norveški sever poleti ne pozna noči. Kako naj najdejo otroka? Kako naj ubogo mater potolažijo, ko se bodo morali vrniti brez deteta? Naenkrat pa se je po divjem skalovju razlegel klic: «Tukaj leži!» V skalni razpoki je ležala mala Svanhild. Klici veselja so hiteli od skale do skale in oznanjali čudež, ki se je zgodil. Še bolj čudno pa se je čulo poročilo, ki so ga slišali iz ust deklice, ko se jim je naposled posrečilo, prebuditi jo iz zdravega spanca.

Ko se je igrala pred hišo, je naenkrat šinil velik ptič, jo zgrabil in odnesel v zrak. To je vedela povedati. Še to je vedela, da jo je zabolelo na hrbtu, kjer so ji orlovi kremplji prebodli obleko in ranili kožo. Potem se je v svojo srečo onesvestila. Če bi se bila branila, bi jo bil orel gotovo s kljunom usmrtil. Tako pa je ptič nesel osemnajst kilogramov težkega otroka visoko v skale, kjer je omagal. Otroško breme je bilo zanj vendarle pretežko. Veliki ptič, bil je res morski orel, o katerem so poprej govorili sosedje, svoje žrtve ni izpustil, kar navadno stori vedno, če mu je breme pretežko. Tako se je zgodilo drugo čudo, da je ptič položil malo Svanhildo v skrit kotiček med skale, kjer bi je ne moglo zagledati nobeno oko. Ko bi se bil odpočil, bi zopet prišel ponjo. In zgodilo se je tretje čudo, da so ljudje k sreči prej prišli do deklice, preden se je orel odpočil. Ko so ljudje otroka že imeli na varnem, je priplul z bližnjih vrhov morski orel in začel krožiti nad skalo, na kateri je pustil otroka. Toda nobeden teh miroljubnih kmetov in ribičev ni imel s seboj puške, da bi lil ustrelil roparja.

Po 56 letih se je sedaj zopet prvič zgodilo, da je orel odnesel otroka. Takrat namreč je na isti obali nekoliko bolj proti jugu morski orel odnesel in umoril dvoletnega otroka.

× **Železniški atentator Matuška obsojen.** Pred dunajsko poroto se je vršila te dni obravnava proti atentatorju na vlake in železniške mostove Silvestru Matuški. Ob napetem pričakovanju vseh poslušalcev je stopil v sodno dvorano Matuška v spremstvu uradnika sodne straže. Obtoženec je visoke, krepke postave. Najprej se je ozrl na občinstvo, potem pa je sedel na zatožno klop in začel bobnati s prsti po naslonjalu. Na predsednikovo vprašanje, kakšen je njegov poklic, je obtoženec odgovoril: «Sem atentator na železnice». Potem so začeli čitati obtožnico, kar je trajalo pol ure, nato pa je Matuška opisal svoje življenje. Njegov oče je bil opankar, fant je dokončal štiri razrede gimnazije, prestopil na učiteljsko, pa je študije prekinil, ker je bil zašel v slabo družbo in so ga izključili. Pozneje je odšel v neko madžarsko vas, kjer je nekaj časa služil, slednjič so ga pa vzeli k vojakom. Po vojni, med katero je dobil več odlikovanj, je nekaj časa učiteljeval, potem je trgoval s petrolejem in poljskimi pridelki. Ko ga je predsednik spomnil na to, je izjavil, da je trgoval s čebulo. To naj bi vedel ves svet, kajti čebula je najboljša, kar si more človek želeti. Čebula je dobra zoper vse bolezni, boljšega zdravila ni in zato je Matuška vesel, da je trgoval z njo. Na predsednikovo vprašanje, kako mu je prišlo na misel polagati peklenke stroje na železniške tise, je obtoženec odgovoril, da je prišel k njemu mlad neznanec in mu dejal, da mora postati slaven. To je bil baje duh, ki mu je rekel, naj takoj začne atentate in izvrši vsak mesec enega. Tako je namreč Matuška izjavil pred preiskovalnim sodnikom, pred katerim se je očitno delal, kakor da ni pri pravi pameti. Obtoženec je v svojih odgovorih na predsednikova vprašanja še zatrjeval, da postane minister morda v Patagoniji, čeprav bo

obsojen na 30 let, da njegovi atentati niso bili naperjeni proti človeškim življenjem, temveč da je hotel samo prestrašiti železniške direkcije, da je izumil patent za turbine in da bo izpremenil dunavsko vodo v električno energijo, ki bo gonila vse železnice. Dan pred atentatom v Jüterbogu se je mudil baje v Berlinu, kjer se je udajal za irskega oficirja. V neki trgovini je kupil cev in žico, mimogrede je pa dvoril trgovki in njeni hčerki. Trgovko je povabil za večer na stanek in mikala ga je misel, da bi zapeljal mater in hčerko v enem dnevu. Ali se mu je to posrečilo, ni hotel povedati, pač je pa priznal, da je naslednjega dne izvršil atentat na vlak. Priznal je tudi atentat pri Bia Torbagyju. Samo atentat pri Ansbachu je tajil. Zdravnik za duševne bolezni, ki so Matuško temeljito preiskali, so napisali 60 strani obsežajočo izjavo, ki v nji ugotavljajo, da mož ni duševno bolan, temveč da se samo dela blaznega. Zaslišanih je bilo mnogo prič, obenem pa so bile prečitane izpovedbe onih prič, ki niso mogle priti osebno k razpravi. Priča trgovec Smolensky je poslal pismeno izpovedbo, ki v nji pripoveduje, kako mu je Matuška govoril o svoji čudežni rešitvi pri katastrofi pri Bia Torbagyju. Po eksploziji si je umil okrvavljeni obraz, sedel na kamen in si prižgal cigareto. Pomagal je reševati ranjene potnike izpod razvalin in svojeručno rešil neko damo z otrokom. Ko ga je Smolensky vprašal, kako je mogoče izvršiti atentat, mu je Matuška odgovoril: «Ne morete si misliti, kako lahko je to.» Porotno sodišče je izreklo obsodbo zaradi poizkušnih atentatov na brzi vlak Dunaj—Berlin pri Ansbachu in je bil Matuška obsojen na šest let poostrene ječe in na plačilo odškodnine avstrijskim železnicam v znesku 5000 šilingov. Po prestani kazni bo pa izgnan iz Avstrije in izroččen Madžarski, kjer se bo zagovaljal zaradi atentatov pri Bia Torbagyju in Jüterbogu. To bo šele glavna obravnava proti njemu in ga torej glavna kazen šele čaka.

× **Med pljučnico je zblaznel.** V Lipnici pod Gradcem je te dni zblaznel v svoji hiši 34letni delavec Ferdinand Möller. Dobil je pljučnico in je že nekaj dni ležal. Zadnjo noč pa je vročina tako narasla, da so poklicali zdravnika, ki je bolniku dal injekcijo. Bolnik se je izprva nekoliko pomiril, potem pa je planil iz postelje in udaril zdravnika, ki se je pred močnim možem rešil z begom. Nato je Möller razbil vse zdravnikove instrumente, začel metati kozarce in posode v šipe in naposled pograbil kuhinjski nož ter z njim napadel svojo družino, ki pa je srečno ušla. Blaznež je iztaknil škatlico vžigalic in zažgal posteljo v sobi. Raztrgal je vso obleko na drobne kosce in sežgal tudi bankovce prihranjenega denarja v znesku 70 šilingov ali kakih 560 Din. Ko je hišni gospodar prišel, da bi pomiril bolnika, je moral bežati. Medtem je ogenj v sobi uničeval posteljnino. Gospodar je potem skozi okno metal vodo v sobo, da je udušil najhujše plamene. Medtem so prihiteli gasilci, ki so z vodo zalili stanovanje in udušili požar, pri tem pa seveda uničil vse pohištvo uboge družine. Nato so gasilci obrnili svoje brizgalke v blazneža, ki pa se je skrtil v omaro. Ko so gasilci prišli v sobo, je bolnik planil iz omare in se hotel vreči na gasilce. Pri tem pa mu je na mokrih tleh spodrsnilo, da je padel. Gasilci so ga obvladali in vtaknili v prisilni jopič. Reševalni avto je nesrečnika prepeljal v graško bolnišnico.

× **V sedmih urah iz Evrope v Ameriko.** Dočim se belgijski profesor Piccard iznova pripravlja na polet v vsemirje z zrakoplovom, se Francoz Farman že 18 mesecev na tihem pripravlja na polet z letalom do višine 18 km. Letalo, ki je nalašč v ta namen narejeno, je že sestavljeno. Kakšno je, to je Farmanova skrivnost. Le to vedo, da je enokrnljik s širokimi in dolgimi krili in z motorjem s 500 konjskimi silami, ki v navadnem ozračju preleti 200 km na uro. V višini 16.000 do 18.000 m, kjer je zrak zelo zredčen, bi se ta hitrost povečala na 800 km na uro. Tako bi moglo tako letalo v višini 16 do 18 km preleteti razdaljo iz Pariza v Ameriko v kratkih sedmih urah. Poizkusi bodo pokazali, ali so ti računi

točni. Farmanu se ne mudi, ker ima na razpolago dovolj denarja za take namene. Farman tudi ne dela teh poizkusov zaradi sporta ali iz znanstvenih razlogov, marveč samo iz praktičnih ozirov. Najprej hoče preizkusiti spodnje plasti visokega ozračja v višini 10 do 14 km. Te plasti hoče natančno preiskati na svojih poletih in ugotoviti, kakšne razmere so tam za polet z letali. Šele jeni, ko bo preizkusil spodnje visoke zračne plasti, se bo Farman spustil v višino 16 do 18 kilometrov. Višje od 18.000 metrov pa ne gre, ker njegovo letalo ni zgrajeno za večjo višino. Pač pa bo v tej višini poizkusil, koliko naglico bo razvil njegov stroj. Po dosedanjih računih bi moral doseči njegov stroj v višini 18.000 metrov 800 km na uro. Več pa menda ne zmore nobeno letalo. Strokovnjaki tudi računajo, da bodo v višini 18.000 metrov izostale vse zapreke, ki ovirajo letalca v nižjih zračnih plasteh. V tej višini ne bo nagajalo vreme, tam ni padavin in ne vetrov, zaradi česar bo letalec v tej višini lahko letel z neizmerno brzino. Ali pa je to vse res, bodo pokazali Farmanovi poizkusi.

× **Konec kralja ameriških tolovajev.** Al Capone, slavni kralj ameriških tolovajev, je doživel hudo razočaranje. Ko je bil njegov vzklie po obsodbi na enajst let ječe zavržen, je bila to zanj katastrofa, ki se ji je pridružila še nesreča, da je moral nastopiti kaznen v strogi kaznilnici v Atlanti. Še med prevozom v Atlanto je bil Al Capone odličen zločinec, bil je še vedno predmet pozornosti ameriških novinarjev in fotografov, ki so se še vedno kar pulili za osebni razgovor z njim. Komaj je pa prestopil prag kaznilnice, se je izpremenil v navadno številko, kar je razbojnika zelo potrla. Mislil si je, da bo svečano sprejet in zato je bil tembolj presenečen, ko so ga vtaknili brez vsakih komedij med druge zločince. Upravnik kaznilnice je opisal novinarjem Al Caponov prihod. S klobukom v roki in kovčegom pred seboj je čakal tolovaj v predsobi pisarne in postajal vedno nemirnejši. Kar so se vrata odprla in paznik mu je pokimal, naj vstopi. Slekli so ga, stehali, izmerili, mu obrili glavo, oblekli jetniško obleko brez srajce in mu prišili na jopič številko 40.886, potem pa ga poslali v celico. Še med potjo v ječo se je z novinarji šalil, češ, da je za hudo delo v kaznilnici prelahak, za lahko pa pretežak. Kmalu je pa lupil v kaznilniški kuhinji krompir in izkazalo se je, da za to delo ni niti pretežak niti prelahak.

× **Zadnji korziški tolovaj.** Korzika pričakuje obravnave proti zadnjemu korziškemu tolovaju Ettoriju, ki se je izdajal za tolovaja kavalirja. Znani razbojnik Caviglioni, Spada in Bartolli so vzbujali med prebivalstvom grozo in nihče jih ni imel rad, a Ettori se je štel med kavalirske tolovaje, ki so bili baje priljubljeni pri ljudeh. Ettori je zadnji teh banditov. Pred 27 leti je ubil človeka, da je zadostil krvni osvetti, potem je pa pobegnil v gore. Preživljal se je kot navaden tolovaj, pravijo pa, da nikoli ne mrgil in ne napadal siromakov. Ko je francoska policija očistila vso Korziko, ni mogel Ettori kam pobegniti in se je udal prostovoljno v nadi, da se mu ne bo zgodilo nič hudega. Bila je pa uvedena preiskava in izkazalo se je, da Ettori ni bil tak kavalir, kakor so pravili o njem njegovi rojaki. Pred leti je prišel z dvema tovarišema v neko gostilno, kjer so se pošteno najedli in napili, račun je pa plačal Ettori s svincom. Krčmar je za ranami umrl. Ranjen je bil takrat tudi neki gost, ki je izgubil vid. Poleg tega ima Ettori na vesti še več drugih zločinov.

× **Pravilno spanje.** Često človek ne more zaspati, čeprav je zelo utrujen. Zlasti ne morejo mnogi ljudje zaspati v tuji postelji. Odločilna je večkrat lega, v kateri hoče človek zaspati, ki pa seveda ni pri vseh ljudeh enaka. Nekateri radi spe na desni strani, da ne čutijo pritiska na srce, drugi zopet na levi, da so jetra prosta. Ljudje, ki ležejo na hrbet, zaspe navadno lahko, zato pa po večini smrče. Ležanje na trebuhu so včasih priporočali onim, ki so se bali, da bi se preveč zredili. Na trebuhu se leži najbolje poletiti po dobrem obedu v travi. Zato je baje na kmetih tako

malo debelih ljudi. Pri spanju je treba zavzeti tako lego, da telo čim manj trpi. Vsi ti nasveti pa nimajo posebne vrednosti, ker se človek med spanjem obrača. Pravijo, da se zdrav človek v spanju zelo pogosto obrača. In zopet so Američani, ki so sklenili proučiti to vprašanje. Na univerzi v Pittsburghu so skozi dve leti opazovali 150 ljudi, ki so jih v spanju med obračanjem fotografirali, meril od časa do časa njihovo lego in ugotovili, da se zdrav človek v osmih urah spanaj obrne 20krat do 45krat. Zdrav človek vzdrži v spanju v isti legi največ eno uro. Izkazalo se je tudi, da je najnaravnejša lega skrčena. Čudno je, da lahko človek najdalje nepremično spi na trebuhu. Baš zato, ker narava noče, da bi se telo v spanju trudilo, sili zdravega človeka k pogostemu obračanju. Vsaka, v začetku še tako prijetna lega, postane počasi neprijetna, kajti človeka začne boleti oni del telesa, na katerem leži.

× **Izsiljevanje s pomočjo goloba pismonoše.** V Frankfurtu so na nekem vrtu našli goloba pismonošo, ki je imel okrog vratu obešen kos papirja. Na papirju je bilo napisano, da mora prejemnik — bil je to konzul neke inozemske države — v najkrajšem času goloba izpustiti, svede pa mu mora prej privezati na vsako nožico bankovec za tisoč mark. Policija je goloba izpustila in ga zasledovala z dvema letalom. Tako se je policiji posrečilo, da je prišla izsiljevalca. Je to 68letni možak, ki je priznal izsiljevanje. Dejal je, da se je tega res izvirnega načina izsiljevanja poslužil zaradi tega, da bi prišel na lep in varen način do denarja.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Najdenina.

Ahac: «Mnogo denarja potrebujem zdaj, ker moram plačati visoko najdenino.»

Pankrac: «Zakaj pa?»

Ahac: «Ker je moja hči končno našla moža.»

Huda izbira.

Neža: «Zdaj imam na izbiro dva ženina. Eden ima mnogo denarja, drugi je pa izvrsten plesalec.»

Jera: «Poizkusi še prvega naučiti plesov...»

Raztresena žena.

«Pomisli, možiček, kako raztresena sem. Včeraj sem ti šla kupit nogavice, pa sem si kupila namestu njih klobuk...»

Spretna služkinja.

Gospodinja: «Ali znate tudi streči povabljenim gostom?»

Micka: «Seveda, milostiva. Na oba načina.»

Gospodinja: «Kako to?»

Micka: «Kakor je potrebno: če hočete, da pridejo zopet ali pa da jih nikoli več ne bo...»

To je tako.

Mlad parček (sreča v gozdu kmeta): «Kako daleč je še do prihodnje vasi?»

Kmet: «Vesta, če sta poročena, prideta v pol ure, če pa še ne, bosta v dveh urah tam...»

Junak.

A: «Nekoč sem srečal v Afriki v pragozdu orjaškega leva. Planil sem nanj in mu odsekal rep.»

B: «Zakaj mu pa nisi odsekal glave?»

A: «Zal je to storil pred menoj že nekdo drugi...»

Zdrav sad.

Oče: «Pomni, Jožek, da je najbolj zdravo neolupljeno sadje.»

Jožek: «Orehi tudi, očka?»

Sreča.

Jera: «Neznosno je, da mi mož vedno govori o svoji prvi ženi.»

Jurče: «Ti imaš še srečo. Moja žena mi pa neprestano govori o možu, ki ga vzame po moji smrti...»

MALI OGLASI

Dva šivalna stroja

(krojaški in ženski), prav dobra, prodaja po nizki ceni G o m o l v Ljubljani, Gradaška ulica 8. 195

Posojila daje brezobrestno

za odkup dolga in nakup nepremičnin: «Zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Išče poverjenike. 202

Ženitna ponudba.

Mladenič, star 27 let, ki ima 10.000 frankov gotovine, se želi seznaniti z gospodično zaradi ženitve. Prednost imajo one, ki so na tujem. Na-lov se zve pri upravi «Domovine». 200

Malo posestvo,

ki meri približno en oral in sestoji iz vinograda, sadonosnika, njive, vrta, hiše in kleti, se odda v najem, odnosno se tudi prodaja. Bert o l e Marija, Blatno št. 22, občina Globoko pri Brežicah. 199

Pozor!

Kdor ve za velik, prometen, obljuden kraj brez trgovca, naj piše upravnistvu tega lista pod značko: «Marljiv trgovec». 198

FURMANI!

„Lu-lu-lu-luštna je mo-moja fu-fu-fu-furenga“ je vedno govoril furman, ki so mu rekli „veseli Jaka“. Ampak govoril je čisto resnico, kajti veseli Jaka je uporabljal pri furanju štrange, uzde in vrvi samo take, ki imajo privezan listek s pajkom iz Grosupljega. Na to je pri nakupovanju vedno dobro gledal in je bil zato vedno dobre volje kot spomladi tiček na veji.

Ta varstvena znamka

garantira za najboljšo kvaliteto. • Zahtevajte vse vrvarske izdelke samo s to znamko.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, kladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival pristili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, ko pri poškodovanju rogov, poškodbi klopita in zakovanju pri prischu med parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvitju, izklenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napananju goveda, ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadržitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36-50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

KMETOVALEC!

Z vsemi silami se trudimo, da Ti pomagamo pri Tvojem težkem vsakdanjem delu. Za vsakega člana Tvoje družine, za vsako delo in vsako vreme imamo v vseh svojih prodajalnah ustrezajočo obutev. Vedno — poleti in pozimi — je treba, da si dobro obut, da lahko z manjšim trudom dokončavaš svoje delo. Pridi s svojo družino v našo prodajalno, kjer Te po prijateljsko sprejmemo ter Ti postrežemo z dobro in ceneno obutvijo.

Čistite svoje čevlje z našo kremo! Škatlica 4 Din.

Bata

39.-

Vel. 19-26 Vrsta 4441-05
Za deklice zračni in lahki platneni polčevlji okusne oblike, z gumijastim podplatom in peto.

69.-

Vrsta 2145-09
Lahki in udobni ženski čevlji iz sivga platna z zaponko in prožnim gumijastim podplatom. Za malo denarja veliko zadovoljstva.

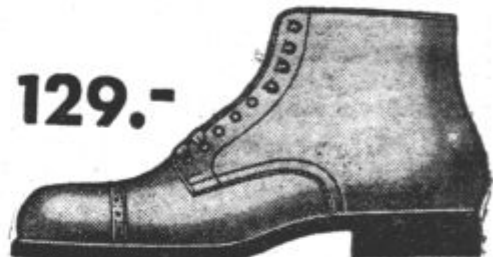

99.-

Vrsta 0167-00

Čizmi iz močnega mastnega usnja, z gumijastim podplatom in peto. Za dober material jamčimo. Porabni pri delu na polju in za vsak štrpaci.

129.-

Vrsta 3967-22

Udoben čevlji široke oblike iz močnega boksa z usnjenim podplatom; kovani ali z gumijastim podplatom za isto ceno.

49.-

Vrsta 4435-37
Ženski platneni sivi čevlji s prožnim gumijastim podplatom. Praktični za vsakdanjo nošo. Otroški 39 Din.

79.-

Vrsta 3945-03
Za gospodinjice: Za vsakdanjo uporabo praktičen, močan in udoben čevlji iz boksa, ki ne žuli niti nog niti žepa.

99.-

Vrsta 2927-15

Okusni moški polčevlji iz rjavega telečjega boksa z močnim usnjenim podplatom. Udobna oblika daje čevlju posebno eleganco.

49.-

Vrsta 4438-00

Platneni sivi ali rjavil polčevlji z gumijastim podplatom. Udobni in lahki. V toplih dneh neizogibno potrebni.

79.-

Vrsta 3925-03

Za gospodinjice: Praktični polčevlji iz črnega boksa in z vzdržljivim podplatom. Udobni so in poceni in gospodinji potrebni, ko gre na trg in na delo.

199.-

Vrsta 9637-21

Moški črni ali rjavil polčevlji z močnim in vzdržljivim usnjenim podplatom. Eleganten in soliden čevlji za vsak dan.

Pri nas dobite tudi cenene nogavice: moške 5 Din, otroške 7 Din, ženske 19 Din.

Ali se hočete svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa in tudi slabost oči so često posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Jaz vam nudim

zdravilno pijačo, ki razkrajja sečno kislino, pospešuje izmeno snovi in izločevanje, torej ne tako zvano univerzalno ali tajno zdravilo temveč izdelek, ki ga mati narava sama nudi za blagor bolnega človeštva.

Dam vsakomur brezplačno poskušnjo

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih v vseh državah obstoječih skladišč povsem zastoj in franko poskušnjo zajedno s poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in njegovem naglem delovanju. — Poštno zbiralno mesto:

August Märzke, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalterstrasse No. 5, Abt. 286.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2, K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Nov poklic

za dame in gospode z opremo pletilstva v hiši. Zajamčen mesečni zaslužek 1500 Din, ker odkupimo izgotovljeno pleteno blago, plačamo mezdo za pletenje in dobavljamo prejo za podelavo. Pišite še danes po gratis prospekte pod naslovom: Domača pletarska industrija št. 8 — Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

Dober tek

vam želimo, toda ako vam želodec ne bi bil kdaj v redu, ako vaša prebava ne bi bila taka, kakršna mora biti, ako imate občutek prenapoljenosti v želodcu, tedaj... nekoliko Elsa-pilul in nekaj Elsa-švedskih kapljic. To pomaga, izobno prija in kaj naglo se zopet počutite ugodno! Danes ve že vsakdo, da sta zdravje vsega telesa, življenjska in delovna sposobnost odvisna od zdravja prebavnih organov: želodca in črevesja. Često se pojavijo bolečine v glavi, pomanjkanje teka, vzpehavanje, občutek odvratnosti do jedi, večno nerazpoloženje in zlasti neurejena stolica, kar vse so znaki porušenega zdravja prebavnih organov.

Elsa-švedska tinktura (švedske kapljice) s svojim finim aromatičnim okusom izredno ugodno delujejo na želodec, na tek in prebavo, 2 steklenici 50 Din, 4 steklenice 92 Din.

Fellerjeve odvajajoče Elsa-pilule delujejo zanesljivo in naglo, a povsem milo, ne dražijo črevesja in omogočajo lahko stolico.

6 škatlic 50 Din, 12 škatlic 50 Din z zavojčino in poštino vred.

Lekarnar EVGEN V. FELLER, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. br. 509 z dne 24. III. 1932.

Nobene razlike.

A: «Pravijo, da so plavalaske plemenitejšega značaja od črnolask.»

B: «Prazne čenče. Moja žena je bila najprej črnolaska, potem pa plavalaska, a vendar nisem opazil nobene izpremembe v značaju...»